

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

Kill- och tjejgrupper

**En kvantitativ och kvalitativ undersökning om hur
killar och tjejer når upp till resultat inom
gruppverksamheten**

Socionomprogrammet
C-uppsats
Författare: Daniel Alegria
Handledare: Pål Wiig

Abstract

Titel: Kill- och tjejgrupper, en kvantitativ och kvalitativ undersökning om hur killar och tjejer når upp till resultat inom gruppverksamheten

Författare: Daniel Alegría

Handledare: Pål Wiig

Program: Socionomprogrammet

Syftet med den här uppsatsen är att ta reda på huruvida kill- och tjejgrupperna når upp till resultat inom gruppverksamheten. Vidare vill jag också belysa eventuella skillnader mellan dessa två grupper samt diskutera kön som utgångspunkt för verksamheterna.

Frågeställningarna som försöker besvaras i den här undersökningen är således:

- Huruvida upplever killar och tjejer att de uppnått resultat inom gruppverksamheten?
- I vilken utsträckning besöker gruppverksamhets ungdomarna ungdomsgården/ar utöver de gruppträffarna?

För att samla in relevant data har jag använt mig av en enkätundersökning med öppna och stängda frågor som kan sägas belysa kvantitativa och kvalitativa aspekter av ungdomarnas deltagande i gruppverksamheterna. Analysen av informationen sker utifrån ett måluppfyllelseperspektiv samt en diskussion där kön, jämställdhet och sociala konstruktioner utgör viktiga utgångspunkter.

En av mina slutsatser är att både killar och tjejer når resultat inom gruppverksamheten men på olika sätt, eller inom olika aspekter. Vidare uppmärksammar den här uppsatsen att både personal och ungdomar verkar ha en uppfattning av att det är olika att arbeta med killar och tjejer men undersökningen visar också att ingen kan precisera vad denna skillnad består av.

Nyckelord: Kill- och tjejgrupper, ungdomsgård, ungdomar, genus, kön, jämställdhet, socialkonstruktion.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING.....	4
1.1. Bakgrund till ämnesval.....	5
1.2. Problemformuleringar och syfte.....	6
1.3. Frågeställningar.....	7
1.4. Undersökningens upplägg.....	7
1.5. Förståelse.....	8
1.6. Tidigare forskning.....	8
2. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	10
2.2. Socialkonstruktionism.....	10
2.3. Kön och genus.....	12
2.4. Feministiska idéer och jämställdhet.....	13
3. METOD.....	15
3.1. Allmänt tillvägagångssätt.....	16
3.2. Litteratur- och materialsökning.....	17
3.3. Datainsamlingsmetod.....	18
3.3.1. Enkätundersökning.....	20
3.3.2. Samtalsintervju.....	22
3.4. Analysmetod.....	24
3.4.1. Måluppfyllelse som utvärderingsmetod.....	24
3.5. Urval och begränsningar.....	25
3.6. Etiska aspekter.....	26
4. UNDERSÖKNINGENS RESULTAT.....	26
4.1. Tjejernas svar – Kvantitativt perspektiv.....	27
4.2 Tjejernas svar – Kvalitativt perspektiv.....	27
4.3. Killarnas svar – Kvantitativt perspektiv.....	29
4.4 Killarnas svar – kvalitativt perspektiv.....	30
4.5. Ungdomspersonal.....	31
5. ANALYS.....	34
5.1. Måluppfyllelse.....	34
5.2. Diskussion och analys av tjejernas och killarnas resultat.....	37
5.2.1. Aktiviteter och självkänsla.....	38
5.2.2. Kompisar och gemenskap.....	38
5.2.3. Det bästa med verksamheten enligt grupperna.....	39
5.2.4. Dropprevention och samlevnad.....	39
5.2.5. Gruppverksamheten och självförtroende.....	41
5.2.6. Ungdomarnas åsikter kring enkönade grupper.....	42
5.2.7. Det bästa och det sämsta med gruppverksamheten.....	43
5.2.8. Hur ofta besöker ungdomarna ungdomsgården utöver de gruppträffarna.....	43
5.3. Slutdiskussion.....	45
5.4. Slutord.....	49
5.5. Förslag till vidare undersökningar.....	50
7. REFERENSER.....	51
8. BILAGOR.....	53

1. INLEDNING

Under lång tid har man i Sverige, i olika socialpedagogiska och fritidsrelaterade sammanhang arbetat med så kallade kill- och tjejgrupper då man velat uppmärksamma och göra något åt unga killars och tjejers behov av stödinsatser. Kill- och tjejgrupper är idag ett vanligt förekommande arbetssätt i förebyggande ungdomsarbete inom exempelvis skola och fritid. Målgruppen är oftast ungdomar mellan 13 till 18 år och verksamheten syftar huvudsakligen till att stärka ungdomarnas självkänsla, kamratrelationer, delaktighet och gemenskap. Eftersom det handlar om ett förebyggande arbete är också sexualitet, tobak, alkohol och droger viktiga teman i verksamheten.

En vanligt förekommande uppfattning bland ungdomspersonal är att killar och tjejer har olika behov och/eller att de får sina behov tillfredställda på olika sätt. Den allmänna tanken förefaller vara att man bättre kan bemöta ungdomarnas behov om man fokuserar på killar och tjejer för sig. Att indela ungdomarna efter kön kan underlätta verksamhetens anpassning efter målgruppens behov, men samtidigt riskerar tjejer och killar att behandlas på olika vis och därmed uppnå olika resultat. Vi vet att vi lever i ett ojämnt samhälle där kvinnor som kollektiv oftast hamnar i underläge i förhållande till männen. Utifrån ett jämställdhetsperspektiv borde man därför se till att indelningen efter kön gynnar tjejer såväl som killar. Syftet med det här arbete är således att undersöka huruvida tjejerna och killarna når upp till resultat inom gruppverksamheten. Att man väljer att arbeta i grupper utifrån könstillhörighet innebär också att kill- och tjejgruppsverksamheten på något sätt skiljer sig från varandra. Ett vidare syfte med den här undersökningen är därför att belysa eventuella skillnader mellan dessa två verksamheter.

1.1. Bakgrund till ämnesval

I snart ett år har jag haft möjlighet att arbeta som extrapersonal på fritidsgården i Kärra-Rödbo. Under denna tid har jag sett hur olika kill- och tjejgruppsverksamheter arrangerats för att bättre uppmärksamma och bemöta tjejer och killar som visat behov av extra stöd.

Jag har samtidigt sett hur betydligt fler killar än tjejer söker sig till vår ungdomsgård och tar del av de allmänna aktiviteterna vi arrangerar. Att killar är överrepresenterade bland fritidsgårdsungdomar är inget specifikt fenomen för Kärra-Rödbo. Under min tid som fritidsledare har jag träffat flera ungdomsledare från olika stadsdelar som påpekat den här obalansen vad gäller ungdomarnas deltagande i ungdomsgårdsaktiviteter. En annan tendens som jag uppmärksammat under min tid på fritidsgården i Kärra är att killar som deltar i killgrupper ofta besöker ungdomsgården utöver de schemalagda gruppträffarna medan de flesta tjejer från tjejgrupperna sällan vistas på ungdomsgården annars. Dessa exempel visar att killar i högre utsträckning än tjejer tar del av ungdomsgårdsaktiviteterna vilket har fått mig att fundera på hur jämställd ungdomsgårdsverksamheten egentligen är. På grund av uppsatsens begränsade omfattning är det svårt att göra en djupare undersökning om hur det ligger till med jämställdheten inom fritidsgårdsverksamheten. Därför tänker jag koncentrera mig på kill- och tjejgrupperna som innebär en mindre undersökningskontext men som ändå utgör en vanlig och viktig del av ungdomsarbetet.

Jag har tidigare nämnt att kill- och tjejgrupper är vanligt förekommande förebyggande verksamheter inom skola och fritid. På grund av att jag har ett speciellt intresse för ungdomsarbetet inom kultur och fritid har jag valt att koncentrera mig på de gruppverksamheterna som arrangeras i samband med ungdomsgårdsarbete. Eftersom kontext har stor relevans för hur en verksamhet utformas och resulterar anser jag, som sagt, lämpligt att inte undersöka kill- eller tjejgrupper som arrangeras i andra sammanhang. Jag tror också att undersökningen blir mer hanterbar, enhetlig och generaliserbar om jag använder informanter som deltar i gruppverksamheter som har sitt ursprung i likartade kontext – nämligen ungdoms- eller fritidsgårdar. Att jag redan arbetat en tid på ungdomsgården i Kärra-Rödbo har dessutom gett mig kännedom av kontexten samt ett kontaktnät som underlättar processen.

1.2. Problemformuleringar och syfte

Den allmänna tanken om att man bättre kan ge stöd till ungdomar om man tar hänsyn till deras könstillhörighet förutsätter att kön betraktas som en kategori där en kille och en tjej bibehåller olika egenskaper. Detta resonemang ställer oss inför två viktiga frågor eller problematiker. Först har vi diskussionen om huruvida kvinnor och män är olika till sin natur, inte enbart fysiskt utan även psykiskt och socialt. Om man intar ett biologiskt synsätt där män och kvinnor betraktas som två statiska kategorier, där man från födseln är menade att bibehålla särskilda egenskaper på grund av könstillhörighet, blir kill- och tjejgrupper ett givet arbetssätt som hjälper oss att bättre fokusera på ungdomarnas behov utifrån deras särskilda könsrelaterade egenskaper. Om vi däremot har ett konstruktivistiskt synsätt på kön, där vi anser att kvinnor och män erhåller olika egenskaper bland annat på grund av olika socialisationsprocesser¹, kommer vi i kontakt med en annan problematik rörande gruppverksamheten – nämligen att kill- och tjejgrupper också utgör en del av ungdomarnas socialisationsprocess i kategorierna män respektive kvinnor. På så sätt får vi ett spiralliknande perspektiv på gruppverksamheten där kön förutsätter olika egenskaper som bemöts på olika sätt som sedan i sin tur lägger grunden för utvecklingen av särskilda egenskaper hos killarna och tjejerna.

Med denna problematisering av verksamheten i kill- och tjejgrupper vill jag lyfta fram vikten av ett jämställdhetsperspektiv i arbetet med ungdomar. Genom att dela upp ungdomarna efter kön kan man förhoppningsvis bättre fokusera på deras behov och egenskaper, men samtidigt riskerar killarna och tjejerna att behandlas annorlunda. Behandling som sedan lägger grunden för olika beteenden och egenskaper hos män och kvinnor. Som jag tidigare nämnt vore det intressant att undersöka hur könsspecifika verksamheter påverkar ungdomarnas könsidentitet. Tyvärr kan en sådan undersökning bli väldigt omfattande. Jag har därför valt att fokusera på en mindre problematik men som förhoppningsvis ändå bidrar i strävan efter mer jämställda förhållanden mellan ungdomar. Syftet med denna uppsats är då att undersöka huruvida killarna och tjejerna når upp till resultat inom gruppverksamheten. Vidare vill jag också belysa eventuella skillnader mellan dessa grupper samt diskutera kön som utgångspunkt för verksamheten.

¹ Giddens, 2003

1.3. Frågeställningar

Frågeställningarna i den här uppsatsen är:

- Huruvida upplever killar och tjejer att de uppnått resultat inom gruppverksamheten?
- I vilken utsträckning besöker gruppverksamhets ungdomarna ungdomsgården/ar utöver de schemalagda gruppträffarna?

1.4. Undersökningens upplägg

Ett sätt att gå till väga är att undersöka ungdomarnas utgångspunkt vid verksamhetens start och sedan jämföra det resultatet med vad killarna och tjejerna uppvisar vid verksamhetens avslutning. På så sätt skulle vi på ett relativt enkelt sätt kunna jämföra tjejernas och killarnas utveckling i gruppverksamheten. Tyvärr kräver detta alternativ en väldigt bra tajming mellan uppsatsens tidsrum och gruppverksamheternas genomförande, vilket i praktiken inte varit möjligt för mig att styra upp. Dessa omständigheter omöjliggör för mig att göra en undersökning baserad på eventuella skillnader mellan innan och efter.

Som alternativ i detta sammanhang tänker jag utgå från gruppverksamheternas allmänna syfte om förstärkt självkänsla, delaktighet, kamratrelationer och gemenskap då jag undersöker huruvida tjejerna och killarna uppnår resultat. För detta tänker jag först använda mig av en enkätundersökning för att utifrån verksamheternas mål ta reda på hur killar och tjejer upplever en eventuell förändring i samband med gruppverksamheten. Sedan tänker jag använda mig av samtalsintervjuer för att undersöka hur den personalen som ansvarar för verksamheterna och aktiviteterna upplever eventuella skillnader mellan kill- och tjejgrupperna. Slutligen tänker inkludera en fråga i enkätundersökningen som belyser hur tjejer och killar i olika utsträckning tar del av ungdomsgårdsaktiviteterna utöver de schemalagda gruppträffarna. Här tänker jag att eventuella skillnader mellan killarnas och tjejernas deltagande i ungdomsgården säger oss någonting dels om jämställdhetsperspektivet i ungdomsgårdsverksamheten och dels om huruvida kill- och tjejgrupperna stärker ungdomarnas deltagande i den öppna ungdomsgårdsverksamheten.

1.5. Förförståelse

Under min tid på Kärra Fritidsgård har jag aldrig haft möjlighet att jobba med någon särskild gruppverksamhet, och eftersom jag tillbringade en stor del av min tonårstid i Chile har jag aldrig heller deltagit i någon killgrupp under min uppväxt¹. Av denna anledning har jag ingen djupare personlig erfarenhet av denna typ av verksamhet. Däremot har jag under min ungdomstid besökt olika ungdomsgårdar och på senare tid även arbetat som ungdomspersonal. Eftersom jag bara har jobbat på ungdomsgården i Kärra-Rödbo har jag ingen bred mångfall i mina erfarenheter som fritidspersonal. Ändå har tiden på ungdomsgården, tillsammans med mitt intresse för arbetet med ungdomar, gett mig en relativt bra inblick i hur ungdomsverksamheter kan se ut.

Min förförståelse vad gäller detta ämnesområde består alltså av ett mer allmänt arbete med ungdomar, och inte av några praktiska erfarenheter av någon kill- och tjejgruppsverksamhet. Min förförståelse kan också sägas bestå till viss del av teoretiska kunskaper, som mestadels handlar om ett särskilt intresse för ungdomskultur och ungdomsarbete samt jämställdhetsrelaterade frågor. Både innanför och utanför socionomutbildningen har jag tagit del av teorier och begrepp som gör att man ser och uppfattar olika samhällsfenomen på olika sätt. Jag vet inte om detta kan kallas förförståelse men varje socionomstudent, liksom varje enskild individ, har, utan tvekan, ett eget sätt att uppfatta en viss situation på. På så sätt kan säga att alla människor har en slags förförståelse av ett visst fenomen eftersom alla bär med sig erfarenheter och upplevelser som påverkar eller avgör sättet man ser saker och ting på.

1.6. Tidigare forskning

Trots att det finns en hel del litteratur och forskning om ungdomar och ungdomstiden har det varit svårt att hitta skriftligt material som behandlar ungdomsverksamhet i kill- och tjejgrupper. På Institutionen för Socialt Arbete vid Göteborgs Universitet har jag inte kunnat hitta någon tidigare forskning i form av uppsats eller avhandling som direkt berör ämnet. Här har jag inte heller kunnat hitta någon forskning som behandlar ungdomsgårdar och dess verksamhet utifrån ett könsperspektiv. Trots detta har det skrivits en hel del om

¹ Jag är delvis uppvuxen i Chile där det är svårt att hitta en motsvarande verksamhet.

ungdomstiden, sexualitet och kön, framför allt i form av avhandlingar och kursböcker. Vad gäller uppsatser på C- eller D-nivå har jag läst igenom ett femtal uppsatser som på olika sätt behandlar ungdomstiden, jämställdhet och konstruktionen av kön. Dessa har mestadels fungerat som inspirationskällor för teoretiska tankebanor vad gäller en problematisering av ämnesområdet. Vid närmare återkoppling till någon specifik uppsats kommer jag att göra de för sammanhanget lämpliga referenserna.

En anledning till varför jag inte kunnat hitta så mycket material som mer direkt behandlar ungdomsgårdsverksamheten och arbete i kill- och tjejgrupper kan vara att dessa teman bättre faller under ämnesområdet för fritidsledare och fritidspedagoger. Eftersom fritidsledarutbildningen endast finns på folkhögskolenivå är det svårare att hitta akademisk material som berör detta område. Då denna uppsats skrivs inom socionomutbildningen och eftersom jag, som socionomstuderande, saknar en större inblick i den kunskap som produceras inom fritidsledarutbildningen har jag valt att främst fokusera på den forskningen som kommer från socialt arbetet.

Trots de ovan nämnda svårigheterna att finna tidigare forskning har jag hittat olika ledarmaterial av mer konkret och praktiskt karaktär som handlar främst om hur man arbetar med kill- och tjejgrupper¹. Ett återkommande namn i detta sammanhang är Mia Hanström som arbetar med ungdoms- och jämställdhetsfrågor och som skrivit olika ledarmaterial som fokuserar på arbetet med ungdomar, framför allt i form av kill- och tjejgrupper. Hennes material belyser konkreta aspekter i arbetet med ungdomar men det talar inget om stödinsatserna har olika resultat hos killar och tjejer. Detta material har också fungerat som en bekräftelse av att ungdomsrelaterade stödinsatser i många fall har könstillhörighet som den centrala utgångspunkten. Vidare har Hanströms material gett mig en klarare uppfattning om de generella målen med kill- och tjejgruppsverksamheten.

¹ *Pärllkrokodiler - Om pojilverksamhet på fritidsgård*. Fritidsforum, 2004

Risken Finns; ett material för killgrupper. Folkhälsoinstitut, 1998.

Tjejer i tiden, ett ledarmaterial för tjejgrupper om insidan, utsidan och relationer. Argument 1998

Tjejerna också! Att synliggöra och arbeta med tonårstjejer på fritidsgård. Fritidsforum, 1991.

2. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

Jag har valt att använda mig av ett socialkonstruktionistiskt perspektiv då jag problematiserar och analyserar gruppverksamheterna och det insamlade materialet. Social konstruktionismen ifrågasätter existensen av en enda sann tolkning av verkligheten samtidigt som den betonar hur verklighet konstrueras i socialt samspel. Jag har valt att använda mig av ett sådant perspektiv framför allt på grund av att undersökningens problemområde består av gruppverksamheter och deras könsspecifika karaktär, vilket oundvikligen bottenar i diskussionen om huruvida ungdomarna erhåller eller tillskrivs olika egenskaper på grund av sin könstillhörighet.

Eftersom kill- och tjejgrupperna är könsspecifika verksamheter kommer jag att i samband med konstruktionistiska tankegångar även använda mig av idéer kring kön och genus som har sina utgångspunkter i jämställdhetsdiskurser och feministiska tankar. Socialkonstruktionismen ser verkligheten som något som får sin mening och giltighet i socialt samspel. På samma sätt menar man inom en del av den feministiska debatten att kön är något som får sitt innebörd i mänskligt handlande. Att vara man eller kvinna får sin betydelse i socialt samspel och på så sätt kan kön sägas vara något man inte enbart föds till utan även något som individer växer sig till. Eftersom denna uppsats består till stor del av en komparativ undersökning mellan kill- och tjejgruppsverksamheterna anser jag som lämpligt att också utgå ifrån ett jämställdhetsperspektiv som betonar vikten av likadana möjligheter, rättigheter och skyldigheter oavsett kön.

2.2. Socialkonstruktionism

Socialkonstruktionism är en del av de postmodernistiska teorier som i hög utsträckning vänder sig mot modernistiska upplysningstankar om universella lagar och objektiva sanningar. Social konstruktionistisk teori bygger på uppfattningen att vi människor inte kan ha kunskap om en verklighet åtskild från våra åsikter¹. På så sätt ifrågasätter socialkonstruktionismen idén om en oberoende sanning och menar istället att all kunskap och verklighet konstrueras i socialt samspel.

¹ Payne, 2002

Helena Johansson, forskare och lärare i socialt arbete vid Göteborgs Universitet, menar i sin avhandling *Brist på manliga förebilder (2006)*, att vår kunskap är en produkt av vårt sätt att definiera och kategorisera omvärlden. Denna tanke innebär alltså att vi inte har någon objektiv bild av världen utan att vi skapar mening och ordning genom tolkningar och kategoriseringar. Vidare menar hon att våran uppfattning av världen påverkas av kultur och historisk tidpunkt vilket gör att den också blir föränderlig i tid och rum – alltså inte statisk och oberoende. Slutligen menar Johansson att det finns ett samband mellan kunskap och handlingar. Handlingar som i en viss kultur anses normala och förståndiga kan i en annan kultur upplevas som onormala och otänkbara². Johansson har alltså ett konstruktionistiskt synsätt på omvärlden.

Det konstruktivistiska synsättet innebär således att sociala problem kan sägas vara beroende av sitt samhälleliga sammanhang och tidpunkt då de ska definieras som något problematiskt eller oacceptabelt. Det som uppfattas som ett socialt problem i en viss kontext behöver alltså inte uppfattas på samma sätt vid en annan tidpunkt och under andra förhållanden³.

En kritik som ofta riktas mot socialkonstruktionismen har sin utgångspunkt i teorins egen essens. Eftersom verkligheten sägas bestå av olika gemensamma uppfattningar som konstrueras i socialt samspel väljer man bort andra perspektiv som ser sociala problem som en följd av exempelvis olika maktkamper eller socioekonomiska missförhållanden. Socialkonstruktionismen fokuserar på de samhälleliga processer som leder till att vissa förhållanden uppfattas som problematiska och på så sätt är det lätt att relativisera existensen av sociala orättvisor och andra missförhållanden som leder till olika sociala problem. Detta synsätt innebär att inga förhållande eller tillstånd *är* sociala problem i sig, utan vissa *blir* det⁴.

Utgångspunkten att det inte finns någon bestående sanning utan att all verklighet är konstruerad kan alltså uppfattas som handlingsförlamande. Det är lätt att inte göra något åt ett visst problem om man argumenterar att det inte finns någon objektiv sanning utan det *bara* är den subjektiva uppfattningen som är problematisk. Denna kritik brukar i sin tur bemötas av idén om att vissa omständigheter mycket väl kan uppfattas och upplevas som problematiska och därmed också utgöra ett faktiskt problem för individerna.

Sammanfattningsvis kan vi säga att socialkonstruktionismen kan uppfattas som ett ineffektivt förhållningssätt – det mesta handlar om tolkningsfrågor – men samtidigt är det

² Johansson, 2006

³ Meeuwisse, 2000

⁴ Meeuwisse, 2000

individernas upplevelser som ligger i fokus, vilket gör att gemensamma uppfattningar ändå kan komma att definieras som verkliga eller faktiska¹.

2.3. Kön och Genus

I vardagliga diskussioner brukar begreppen kön och genus blandas flitigt. Ibland ger man dem olika innebörd och ibland används de nästan som synonymer. När man gräver lite djupare i diskussionen finner man snart att genus är ett begrepp som är etablerat i vårt samhälle och som i många år nu använts för att beteckna föreställningar om skillnader mellan könen. Medan begreppet kön syftar på den biologiska indelningen mellan män och kvinnor används genus som ett koncept för att beteckna alla sociala och kulturella skillnader som tillskrivs människan på grund av sitt biologiska kön². Den brittiske sociologen Anthony Giddens uttrycker på samma sätt att begreppet kön borde ses som biologiska och anatomiska skillnader mellan män och kvinnor och genus som något som syftar på sociala, psykologiska och kulturella skillnader. Genus kan alltså ses som en slags könsroll. Giddens uppmärksammar dock att ordet kön också används i vardagsspråk dels för att referera till en kategori som vi kan placera en person i och dels för ett beteendemönster som utmärker människor³.

Den amerikanska feministdebattören Judith Butler går ännu längre och menar, i likhet med Giddens resonemang om kön som en social kategori, att både kön och genus borde ses som sociala konstruktioner. Butler säger att människan alltid beskriver kön och kropp på ett sätt som är kulturellt påverkat. Medan genus är den kulturella tolkningen av biologin är kön något som syftar på en kategori som oundvikligen är laddade med föreställningar – genus. Begreppen kön och genus hänger alltså ihop och båda två innehåller kulturella föreställningar beroende av den sociala kontexten⁴.

Även om Butlers resonemang kan vara svåra att förstå och placera i konkreta sammanhang finner jag ändå en viktig poäng i hennes argumentation. Utifrån ett konstruktivistiskt perspektiv är begreppen genus och kön, såväl som feminint och kvinna, laddade med föreställningar om vad dessa begrepp innebär. Precis som Giddens uttrycker det, kan både kön

¹ Gilje/ Grimen, 2007

² Ambjörnsson, 2003

³ Giddens, 2003

⁴ Butler, 1990

och genus ses som sociala kategoriseringar, vilka i sin tur får sin mening i socialt samspel. På så sätt kan båda begrepp till viss del ses som sociala konstruktioner och inte som givna och statistiska sanningar.

I denna uppsats kommer jag att använda begreppet kön för den biologiska skillnaden (reproduktionsorgan) mellan kvinnor och män, och genus för att benämna de sociala, psykologiska och kulturella egenskaperna och föreställningar som tillskrivs människans (biologiska) kön. I de följande diskussionerna kommer jag att också använda begreppet socialt kön som synonymt för genus. Eftersom ordet genus redan används för att tillskriva manliga respektive kvinnliga egenskaper anser jag det konstigt att tala om en social konstruktion av genus eftersom ordets betydelse förutsätter en sådan konstruktion. Då jag längre fram refererar till hur människor i socialt samspel tillskriver olika egenskaper och beteendemönster till män och kvinnor kommer jag att använda konceptet könskonstruktion. Mänskligt samspel kan självklart inte modifiera individernas könsorgan men begrepp som man och kvinna ges idag, som redan nämnt, en betydligt djupare och mer komplex innebörd än utseendet på könsorganet, vilket i sin tur kan sägas leda till en konstruktion av kön som en kategori.

2.4. Feministiska idéer och jämställdhet

Inom den feministiska debatten finns det huvudsakligen tre olika diskurser. Först har vi särartsfeminister som menar att en man och en kvinna är olika i sin natur, och att hormonella och genrelaterade skillnader leder till fysiska, psykiska och emotionella olikheter¹. De menar att det är de biologiska skillnaderna mellan oss som ligger till grund för könsrättvisor.

En annan inriktning inom den feministiska debatten menar att de flesta skillnader män och kvinnor emellan har sitt ursprung i olika typer av socialisation för könen. Här skiljer man mellan biologiskt kön och social könsroll – genus. Vi föds alltså med ett kön och utvecklar sedan en social roll i samband med detta. Inom denna inriktning menar man att ett barn internaliserar i den så kallade socialisationsprocessen de normer och förväntningar som anses stämma överens med barnets biologiska kön. Enligt detta synsätt är skillnaderna och orättvisorna mellan könen kulturella skapelser som är ett resultat av att vi socialiseras i skilda roller².

¹ Giddens, 2003

² Giddens, 2003

Slutligen finns det de feminister och teoretiker som menar att både kön och genus är sociala konstruktioner. Dessa feministiska tankar, som ofta har sitt ursprung i konstruktionistiska idéer, menar att kön är något som konstrueras i socialt samspel och att det egentligen inte finns några som helst förutbestämda egenskaper som tillfaller män eller kvinnor på grund av sitt biologiska utseende. Den franska pionjärfeminismen Simon de Beauvoirs formulering som säger att en kvinna inte är något man föds till utan något man blir, sammanfattar väldigt bra dessa feministers grundansats om kön som en social konstruktion¹.

Som det kanske redan framkommit sympatiserar jag mer med idén om att skillnader mellan könen mestadels beror på sociala konstruktioner som har sin utgångspunkt i exempelvis olika socialisationsprocesser. Därför har jag valt att främst utgå från dessa tankar då jag teoretiserar kring eventuella skillnader mellan kill- och tjejgruppsverksamheten. Men oavsett hur man väljer att se på skillnader mellan män och kvinnor anser jag som nödvändigt att lyfta upp en diskussion om jämställdhet som belyser existerande orättvisor med anledning av kön. Man behöver inte vara insatt i den feministiska debatten för att inse att vi lever i ett patriarkaliskt samhälle där kvinnan på många sätt är underställd mannen. Den här situationen innebär en orättvisa främst för det kvinnliga könet som generellt sett befinner sig i ekonomiskt och politiskt underläge. Denna ordning leder till att kvinnor såväl som män tvingas in i samhällsstrukturer som låser in människor i roller på grund av deras biologiska kön (i detta avseende kan man dra paralleller till de feministiska tankar om skillnader mellan kvinnor och män på grund av bestämda könsroller). *Könsrollsidentiteten utvecklas enligt dem utifrån upplevda könsskillnader som finns i samhället och som i sin tur bidrar till att forma och upprätthålla dessa skillnader*². Vår ojämställda samhällsordning innebär därför inte enbart en förlust för kvinnan utan även en uppdelning mellan könen där kvinnor och män tillskrivs olika intresse, behov, egenskaper, färdigheter, etc. På så sätt finns det en dimension av den patriarkaliska ordningen där också männen drabbas eftersom handlingsutrymmet för båda könen är begränsat.

Av dessa anledningar ser jag som nödvändigt att belysa kill- och tjejgruppsverksamheterna utifrån ett jämställdhetsperspektiv som lyfter fram inte bara vikten av en likvärdig behandling oavsett kön utan även betydelsen av ett öppet handlingsutrymme och ett ifrågasättande av existerande genusnormer och könsroller.

¹ Ambjörnsson, 2003

² Giddens, 2003 s.117

3. METOD

I detta kapitel ska jag redovisa hur jag har gått till väga i denna uppsats. Jag berättar hur jag har samlat in litteratur och teoretiskt material samt vilka metoder jag har använt mig av under informations- och datainsamlingen. I den här delen skriver jag också om de metoderna jag använt mig av vid analys och vid diskussion av det insamlade materialet.

Eftersom ungdomarnas resultat inom gruppverksamheterna kan uppmärksammas genom både siffror och statistik, samt mer subtila psykologiska och sociala förändringar, består denna undersökning av både kvantitativa och kvalitativa ansatser. Detta innebär inte att jag strävar efter att göra en omfattande statistik över skillnader killar och tjejer emellan, eller att jag går in på djupet i ungdomarnas psykosociala värld. Jag är medveten om att fokus på både kvalitativa och kvantitativa ansatser försvårar ett fördjupande i något av dessa två perspektiv. Trots detta har jag ändå valt att använda mig av båda metoderna för att jag anser att en sådan kombination har ett värde i sig. Meningen med en kvalitativ och kvantitativ undersökning är att få en någorlunda nyanserad och mer komplett bild av gruppverksamheternas betydelse och inverkan på ungdomarna. Detta framför allt på grund av att jag anser att killarnas och tjejernas resultat inom gruppverksamheten inte kan belysas enbart utifrån antal och frekvenser utan kan även uppmärksammas utifrån mer kvalitativa ansatser som upplevelser och erfarenheter.

För att samla in information om huruvida killar och tjejer når upp till resultat inom gruppverksamheten tänker jag använda mig av en enkätundersökning riktade mot ungdomarna i kill- och tjejgrupperna. Enkätundersökningen består av frågor med både öppna och låsta svarsalternativ vilket ger oss svar med information av både kvantitativ och kvalitativ karaktär. Sedan ska jag samla in information genom ett antal samtalsintervjuer med den personalen som handleder gruppverksamheterna och ansvarar för aktiviteterna med ungdomarna. Detta kommer att dels ge oss kompletterande information om ungdomarnas åstadkommande av resultat och dels ge oss information om eventuella skillnader mellan dessa två könsspecifika verksamheter. Vidare kommer också personalens kön- och genusuppfattningar uppmärksammas.

Analysmetoden i denna uppsats består dels av en utvärderingsmetod kallad för måluppfyllelsemetoden och dels av en diskussion med utgångspunkt i ett jämförande mellan killarnas och tjejernas svar på undersökningen. Genom måluppfyllelsemetoden kommer jag att kunna se huruvida tjejerna och killarna uppnår resultat inom gruppverksamheten. Genom att ha en komparativ utgångspunkt mellan killarnas och tjejernas resultat får jag också

möjlighet att använda mig av teoretiska utgångspunkter då eventuella skillnader mellan grupperna diskuteras och analyseras.

3.1. Allmänt tillvägagångssätt

Eftersom jag arbetar på en ungdomsgård var mitt första steg att kommentera idén om en eventuell undersökning om kill- och tjejgruppsverksamhet med mina kollegor. Syftet med detta var att dels få feedback om själva uppsatsidén och dels börja titta på de praktiska möjligheterna för genomförandet av undersökningen.

Vidare ägnade jag den första tiden åt att finna användbart material och lämplig litteratur som dels ger mig bra teoretisk grund och dels fungerar som inspirationskälla för intressanta och relevanta tankebanor kring uppsatsens problemområde. Eftersom jag personligen tycker många tankar faller på plats samtidigt som nya frågor dyker upp under själva skrivprocessen tyckte jag att det var en bra idé att börja skriva så tidigt som möjligt. Därför skrev jag exempelvis teorikapitlet innan datainsamlingen var färdig, vilket gav mig mer säkerhet och precision då jag sedan försökte definiera den informationen jag ville samla in.

När det teoretiska underlaget kändes klart var nästa steg att börja förbereda inför själva undersökningen eller datainsamlingen. Eftersom datainsamlingsmetoden utgör en väsentlig del i den här typen av uppsatser beskriver jag denna process för sig under en egen rubrik där jag berättar om de metoderna som jag använt mig av. Där diskuteras också olika positiva och negativa aspekter av dessa metoder.

Det sista steget i processen är att analysera, diskutera och dra eventuella slutsatser av det insamlade materialet. När jag analyserar och diskuterar det data som jag fått från informanterna försöker jag samtidigt få svar på undersökningens frågeställningar för att sedan kunna finna ett svar på uppsatsens syfte. För detta tänker jag bland annat använda mig av en speciell utvärderingsmetod som kallas för måluppfyllelse metod. Denna metod handlar huvudsakligen om att sätta ungdomarnas och personalens information i förhållande till verksamhetens mål för att på så sätt kunna mäta eller utvärdera huruvida killarna och tjejerna uppfyller dem. Vidare tänker jag samla in information genom ett antal samtalsintervjuer där vi kan ta reda på ungdomspersonalens uppfattning av skillnader mellan kill- och tjejgrupperna. Den andra frågeställningen har en mer kvantitativ karaktär och kommer att besvaras med hjälp av data som också samlas in genom den redan nämnda enkätundersökningen.

3.2. Litteratur- och materialsökning

Jag har hittat användbar litteratur för denna uppsats främst genom Göteborgs Universitets bokkatalog GUNDA¹ och den allmänna bokkatalogen för Stadsbiblioteket i Göteborg - GOTLIB².

Genom GUNDA har jag haft möjlighet att söka efter tidigare uppsatser, på såväl C- som D-nivå, samt avhandlingar och kursböcker. Syftet har varit att få en inblick i den mer specialiserade litteraturen kring problemområdet. Genom att systematiskt söka efter titlar och ämnesord relaterade till ungdomar, kill- och tjejgrupper och ungdomsgårdsverksamhet har jag försökt ha tillgång till både tidigare forskning och akademisk litteratur som berör uppsatsens problemområde. Som jag tidigare nämnt har jag dock inte kunnat hitta någon forskning som behandlar kill- och tjejgruppsverksamhet utifrån killarna och tjejernas resultat.

En anledning till att det har varit så svårt att finna användbara källor kan vara att det här ämnet är väldigt specifikt och avgränsat. Jag har placerat in det i ett större sammanhang och därför även letat efter uppsatser, forskning och litteratur som behandlar ungdomsgårdsverksamhet och ungdomstiden i förhållande till kön, genus och relationer. Resultatet blev en hel del litteratur kring ungdomar, kön och sexualitet samt något material om ungdomsgårdsverksamhet av olika slag.

Det mest relevanta materialet i sammanhanget som jag kunde hitta är, som redan nämnt, ett antal mindre böcker som alla huvudsakligen handlar om hur man leder och arbetar med kill- och tjejgrupper. Detta material berör teman som vikten av att synliggöra tonårstjejer i ungdomsgårdssammanhang, värdet av att inte bara öppna mer utrymme för tjejer utan även arbeta med killar och deras behov, skillnader i arbetet med killar respektive tjejer, osv. Böckerna inkluderar inte någon statistik eller diskussion om huruvida gruppverksamheten kan innebära olika resultat för killar och tjejer men materialet har bland annat gett mig en bekräftelse av att könstillhörighet anses vara en väsentlig utgångspunkt i arbetet med ungdomar.

Inte heller genom att söka i stadsbibliotekets bokkatalog har jag lyckats finna litteratur som direkt behandlar kill- och tjejgrupper utifrån könens olika resultat. Istället har jag även här stött på en del litteratur av mer allmänt slag, som återigen behandlar teman som ungdomstiden, identitet och kön. Detta material har mestadels fungerat som teoretisk grund och inspirationskälla vid problematiseringen av kön och genus i ungdomsarbete. Generellt sett

¹ <http://webbgunda.ub.gu.se/cgi-bin/chameleon>

² <http://www.gotlib.goteborg.se>

har jag blivit lite förvånad över att jag inte kunnat hitta speciellt mycket litteratur om ungdoms- och fritidsgårdar och dess verksamhet. En anledning till detta kan vara att jag har sökt genom GUNDA som är en katalog för litteratur av akademiskt slag. Eftersom fritidsledarskap och ungdomsarbete i olika former ännu inte befast sig på universitetsnivå hade jag kanske fått bättre resultat om jag istället för GU:s bokkatalog direkt hade sökt på exempelvis Google. Trots detta har jag valt att fokusera på källor av akademisk karaktär dels på grund av deras allmänna validitet och dels för att denna uppsats, trots allt, är en del av socionomutbildningen. Sökningar genom Google har jag använt främst som inspiration och tankeställare.

För att få svar på mina frågeställningar, och överhuvud i taget kunna undersöka uppsatsens problemområde, har det förstås också varit nödvändigt att få tillgång till det material som direkt behandlar gruppverksamheternas mål och syfte. Därför har jag förutom litteratur av olika slag också använt mig av material som framställts i samband med gruppverksamheterna på de olika fritidsgårdarna. Detta material består ofta av en beskrivning av syftet, innehållet och metoderna i gruppverksamheterna. Materialet har varit väsentligt för genomförandet av min undersökning eftersom det har gett mig både en snabb inblick i sammanhanget och viktig information om målen för kill- och tjejgruppsverksamheterna. Det är dessa gruppverksamhetsdokument för de olika kill- och tjejgrupperna tillsammans med det materialet som belyser praktiskt arbete med grupperna som jag främst utgått ifrån vad gäller verksamheternas mål.

3.3. Datainsamlingsmetod

Syftet med undersökningen är väsentligt vid valet av kvantitativa eller kvalitativa datainsamlingsmetoder¹. Författaren Jan Trost menar att kvantitativa forskningsmetoder är lämpligast då frekvenser och mängd ligger i fokus, medan kvalitativa metoder bättre kan användas då man vill förstå och belysa mönster och strukturer inom en kontext. Trost menar dock också att nästan inga undersökningar kan sägas vara hundra procentigt kvalitativa eller kvantitativa, utan de flesta studier innehåller inslag av båda². Eftersom denna uppsats inte har

¹ Svenning 2003

² Trost, 2001

ett uteslutande kvalitativt eller kvantitativt undersökningsfenomen har jag valt att använda mig av båda undersökningsmetoderna. Det är gruppverksamhetens innehåll och resultat som ligger i fokus, vilket delvis bättre kan uppmärksammas utifrån kvalitativa ansatser. På grund av informanternas antal och frågeställningarnas utformning kan även kvantitativa undersökningsmetoder hjälpa oss att skapa oss en bild av huruvida killar och tjejer når upp till resultat i gruppverksamheterna.

För att genomföra den här undersökningen har det varit nödvändigt att samla in information både från målgrupperna, det vill säga de tjejer och killar som deltagit i gruppverksamheterna, och den personal som ansvarat för utförandet av aktiviteterna. För att samla in det önskade materialet från informanterna har jag dels använt mig av en enkätundersökning riktade mot ungdomarna och dels av ett antal samtalsintervjuer med fritidspersonal som handleder gruppverksamheterna. Enkätundersökningen har riktats mot ungdomarna och syftet har varit att få en uppfattning om huruvida ungdomarna upplever att de uppnått resultat inom verksamheten. Enkätundersökningen har också som syfte att uppmärksamma ungdomarnas upplevelse av att arbeta i enkönade grupper. Jag är medveten om att enkätundersökningar i många fall kan ses som en kvantitativ forskningsmetod, bland annat på grund av att det är ett relativt smidigt sätt att samla in information från många informanter. Trots det kan enkätundersökningar ha en kvalitativ karaktär om frågorna bearbetas och framställs utifrån kvalitativa utgångspunkter. I följande kapitel förklarar jag mer i detalj de olika aspekterna som beaktats under enkätkonstruktionen.

För att samla in nödvändig information från personalens sida har jag, som sagt, valt att använda mig av samtalsintervjuer. Samtalsintervjuer anser jag vara en användbar metod för att samla in information, framför allt när både intervjuaren och informanten har liknande referensramar. Syftet med att samla in data på detta sätt är att dels få svar på mer specifika frågor rörande verksamhetens mål, innehåll, könsperspektiv, osv. och dels att skapa ett samtal med personalen där vi tillsammans diskuterar oss fram till viktiga aspekter av att arbeta med könsspecifika verksamheter och hur dessa skiljer sig från varandra. I nästkommande kapitel kommer jag att i närmare detalj beskriva hur intervjuerna gått till samt viktiga aspekter av samtalsintervjun som forskningsmetod.

3.3.1. Enkätundersökning

Jag har valt att samla in information från verksamhetens målgrupper genom en enkätundersökning dels på grund av informanternas antal och dels på grund av att enkäter ger, som redan nämnt, möjlighet att samla in både kvantitativ och kvalitativ information. Den kvantitativa informationen kommer att ge oss en uppfattning om mer konkreta skillnader mellan killarnas och tjejernas resultat, exempelvis i form av procentuella skillnader, samtidigt som kvalitativa ansatser kan ge oss en mer substantiell bild av hur gruppverksamheten kan leda till olika resultat för båda könen.

Efter samtal med min uppsatshandledare och egna reflexioner och observationer kom jag fram till att enkätundersökningar inte alltid är så tillförlitliga i arbetet med ungdomar. Det är exempelvis inte lätt att bedöma hur noga och seriöst ungdomarna svarar på frågorna. Frågornas formulering och enkätens längd kan påverka engagemanget och tiden som respondenterna lägger ner på undersökningen. Med andra ord är det viktigt, framför allt då målgruppen består av ungdomar, att enkätundersökning är utformad på ett sätt som känns tillgängligt så att man kan behålla respondenternas intresse och koncentration genom hela enkäten.

För konstruktionen av enkätundersökningen har jag mestadels använt mig av Jan Trosts *Enkätboken* (2001) som ger en bra överblick i hur man kan konstruera en enkät som på ett lämpligt sätt uppfyller sin funktion och är pålitlig. Trost lyfter fram ett antal viktiga aspekter som bör beaktas och uppfyllas i en enkät, bland annat en hög standardnivå. Hög standardnivå definieras av Trost som hur pass lika såväl frågorna som sammanhanget i vilket frågorna besvaras är för alla informanter. Detta innebär bland annat att frågorna bör ställas på samma sätt och i liknande kontext till samtliga informanter. Jag kommer att försöka uppfylla detta krav genom att dela ut samma enkät till alla killar och alla tjejer¹. Jag kommer också att ge samma instruktioner till samtliga deltagare, och genom att dela ut enkäterna i samband med själva kill- och tjejgruppträffarna kommer samtliga ungdomar att befinna sig i en liknande kontext då de svarar på enkäten. Trost betonar hur öppna frågor aldrig kan ha en hög standardnivå eftersom de ger informanterna en hög tolkningsfrihet, och på så sätt kan svaren variera oerhört. Därför har jag försökt att arbeta fram stängda frågor med redan bestämda svarsalternativ. Nackdelen med denna disposition kan vara att respondenterna inte har möjlighet att svara helt fritt, utan svarsmöjligheterna är redan från början begränsade.

¹ se bilagor s. 53

Fördelen med slutna frågor är att när man bearbetar informationen kan man på ett enklare sätt upptäcka olika mönster och tendenser. Enligt Trosts resonemang kan vi på så sätt också höja enkätundersökningens standardnivå.

För att försöka motverka ledande frågor som styr respondenternas svar har jag utformat några stycken på så sätt att svaren kan placeras i skalor från exempelvis 0 till 10. Med detta kan man belysa ungdomarnas uppfattning av verksamheten på ett någorlunda nyanserat sätt som undviker att på förhand sätta ord på ungdomarnas åsikter.

Något annat som Jan Trost säger är viktigt i en enkät är strukturen. Med det menar han hur väl strukturerad enkätundersökningen är. Det är exempelvis viktigt att hålla sig till ett och samma tema då frågorna ställs. Det handlar alltså om att inte blanda ihop frågor som inte har med varandra att göra.

Jan trots påpekar också att det är väsentligt att en undersökning erhåller en hög validitet. Detta kan också uttryckas som att det är viktigt att undersökningen är pålitlig och har en hög giltighetsgrad. Trost menar att frågor eller redskap som mäter det man ursprungligen velat mäta har en hög validitet. Det handlar alltså om att undersökningsmetoderna, exempelvis intervjuer, enkäter, observationer, osv. ska belysa och besvara det som undersökningen syftar till och inget annat. Enligt Trost handlar validitet bland annat om att en studie ska vara stabilt och inte beroende av exempelvis slump eller sammanträffande¹. I en kvalitativ studie kan det vara besvärligare att säkerställa en hög validitet bland annat eftersom, till skillnad från kvantitativa undersökningar, är det svårt att fastställa ett standardmått som garanterar samma resultat för alla "ekvationer". Jag tänker sträva efter att ge undersökningen en hög validitet genom att lägga vikt vid att formulera frågorna på så sätt att de hela tiden fokuserar på uppsatsens frågeställningar och syfte. På så sätt undviker vi att få in data som tillsynes visar sig vara intressant men riskerar att vilseleda oss i strävan efter att få svar på våra frågeställningar. En jämförelse av enkäternas resultat med ungdomspersonalens uppfattning om verksamheten kan också ge högre validitet till undersökningen. Att jämföra information från olika källor om samma fenomen är alltid ett sätt att säkerställa en undersöknings pålitlighet. Dessutom tänker jag prova enkätundersökningen med andra ungdomar först, som en slags pilotenkät, så att jag kan minimera risken för missuppfattningar.

Sammanfattningsvis består enkätundersökningen huvudsakligen av två delar och sammanlagt 17 stycken frågor. Den första delen består av 10 frågor med låsta svarsalternativ vilka syftar till att ge oss en uppfattning om ungdomarnas upplevelse av verksamheten samt

¹ Trost, 2001

deras utveckling inom denna och hur de uppnår resultat. Dessa frågor är utarbetade efter verksamhetens allmänna mål om förstärkt självkänsla, kamratrelationer, delaktighet, gemenskap, samt prevention och försöker utifrån dessa punkter belysa hur killarna och tjejerna upplevt verksamheten. Den andra delen av enkätundersökningen består av 7 stycken frågor med öppna svarsalternativ därav 6 stycken frågor försöker fånga ungdomarnas åsikter av att arbeta med enkönade grupper. Avslutningsvis ställs frågan om hur ofta killarna och tjejerna besöker ungdomsgården utöver de schemalagda gruppträffarna.

3.3.2. Samtalsintervjuer

Jag har valt att använda mig av samtalsintervjuer då jag samlar in information från den ungdomspersonalen som leder de olika kill- och tjejgrupperna som deltagit i denna undersökning. Syftet med att intervjua ungdomspersonalen är att dels få reda på deras uppfattning om hur kill- och tjejgrupperna utvecklas och uppnår resultat och dels få höra deras tankar och åsikter kring könsspecifika verksamheter och hur de kan komma att skilja sig.

Samtalsintervjun är en huvudsakligen kvalitativ insamlingsmetod som går ut på att blanda specifika frågor av vanlig intervjukaraktär med ett övergripande och ömsesidigt samtal mellan intervjuare och den intervjuade¹. Jag anser att denna insamlingsmetod ofta är väldigt användbar och i detta fall väldigt lämplig eftersom den ger utrymme för sakfrågor samtidigt som mer diffusa och subjektiva ämne och fenomen kan beröras och uppmärksammas. Samtal kan ses som en grundläggande form av mänskligt samspel², vilket enligt mig, öppnar dörrarna för att intervjuaren tillsammans med den intervjuade ska samtala sig fram till viktiga frågor. Samtalsintervjun är också en lämplig insamlingsmetod när båda intervjuparterna befinner sig på liknande förståelse- och kompetensnivå. Om båda parterna rör sig på liknande tankebanor kan samtalet flyta på i en riktning där nya aspekter kan upptäckas och belysas utan att man behöver lägga ner tid på exempelvis begreppsförklaringar.

Förutom vid ett fall där en av gruppverksamhets ledarna var socionom bestod all ungdomspersonal som deltagit i undersökningen av fritidsledare. Alla grupper leddes av antingen en eller två ungdomsarbetare och vid de fallen där intresset har varit stort har båda

¹ Kvale, 1997

² Kvale, 1997

två deltagit i samtalsintervjun. Alla samtalsintervjuer har ägt rum på de respektive fritidsgårdar eller i de lokaler där gruppverksamheterna hållit hus.

Eftersom samtalsintervjuerna generellt sett har en väldigt öppen karaktär har jag innan intervjutillfällena arbetat fram en slags intervjumall som gett struktur och ordning till samtalen med ungdomspersonalen¹.

För att bevara den informationen som framförts under samtalsintervjuerna har jag använt mig av egna anteckningar. Jag har även funderat på möjligheten att använda mig av bandspelare för att på ett mer detaljerat sätt kunna gå tillbaka till intervjuerna. Efter en övervägning har jag på grund av olika anledningar ändå valt att inte spela in samtalen. Först anser jag att praktiska saker som exempelvis själva inspelningsapparaten och det rummet som samtalet äger rum i spelar en avgörande roll för inspelnings kvalitét och de möjligheterna som man senare har för att gå tillbaka till inspelningsmaterialet. Sedan tycker jag att vetskapen om att konversationen blir inspelad lätt kan påverka både informanternas och intervjuarens sätt att uttrycka sig under samtalet. Vidare har jag tagit hänsyn till att samtalsintervjuerna med ungdomspersonalen utgör sammanlagt nästan fyra timmar av konversation vilket skulle innebära många timmars arbete för att komma åt den informationen som är viktig i förhållande till undersökningens syfte och frågeställningar. Därför har jag istället använt mig av handsanteckningar där man på ett enkelt men smidigt sätt kunnat bevara den informationen som jag under själva samtalstillfället ansett vara relevant. Nackdelen med att föra egna anteckningar under samtalsintervjun är att man måste fokusera på två saker samtidigt vilket gör att man riskerar tappa fokus på en av dem. Eftersom jag haft en mall att utgå ifrån har jag dock kunnat skriva lösa meningar inordnade under olika rubriker eller kategorier vilket har gjort att jag kunnat föra relativt snabba anteckningar. Dessa anteckningar har i efterhand kanske inte alltid varit så precisa som man ibland hade velat men å andra sida är syftet med samtalsintervjuerna att främst uppmärksamma generella åsikter och tankar kring ungdomsarbete, kön och genus och inte fokusera för mycket på specifika detaljer.

¹ se bilaga s. 59

3.4. Analysmetod

När jag analyserar ungdomarnas svar och ungdomspersonalens information kommer jag att huvudsakligen göra det utifrån två perspektiv. Dels kommer jag att använda mig av relevanta teoretiska utgångspunkter som kön, jämställdhet och socialkonstruktion och dels kommer jag att använda mig av den så kallade måluppfyllelsemetoden. Svaren kommer hela tiden att sammanställas utifrån ungdomarnas kön vilket gör att eventuella skillnader mellan tjejerna och killarna kommer att kunna uppmärksammas.

3.4.1. Måluppfyllelse som utvärderingsmetod

Måluppfyllelsemetoden handlar huvudsakligen om att samla in information från olika av verksamheten berörda parter för att sedan jämföra den med verksamhetens bestämda mål¹. I detta sammanhang kan vi alltså se huruvida killarna och tjejerna får en förstärkt självkänsla och gemenskap samt bättre kamratrelationer och ökat deltagande som följd av gruppverksamheten. För att kontrollera om verksamhetens mål uppfylls är det viktigt att samla in information från de olika inblandade parterna. På så sätt får man in information från flera infallsvinklar, i detta fall exempelvis den direkta målgruppen (ungdomarna) och verksamhetens ansvariga (personalen), vilket ökar trovärdigheten. I det aktuella sammanhanget hade det varit intressant att även samla in information från andra parter som kan sägas bli berörda av verksamheten, exempelvis ungdomarnas anhöriga eller kompisar. På så sätt hade vi kunnat skapa oss ytterligare en uppfattning om verksamhetens påverkan på tjejerna och killarna. Arbetets relativa ringa omfång försvårar dock datainsamlingen från andra håll.

¹ Vedung, 1998

3.5. Urval och begränsningar

Eftersom jag själv jobbar som fritidsledare trodde jag först inte att det skulle vara några problem att etablera kontakt med andra fritidsgårdar som hade kill- och tjejgruppsverksamheter. Med tiden visade sig att det egentligen inte var så lätt att hitta gruppverksamheter som var lämpliga för att ta del av undersökningen. Några grupper hade precis börjat med verksamheten och hade för lite tid som sammansatt grupp, andra verksamheter hade försvagats i brist på deltagande och några fritidsgårdar hade gruppverksamheter av andra slag där exempelvis musik var den gemensamma nämnaren och inte kön. Att hitta vanliga och lämpliga kill- och tjejgrupper var alltså första svårigheten med undersökningens utförande.

På grund av de ovan nämnda svårigheterna behövde jag aldrig göra något särskilt urval. Genom Göteborgstads hemsida tog jag kontakt med nästan 15 stycken fritidsgårdar men därav enbart 5 stycken kunde delta i undersökningen. På grund av omständigheterna behövde jag alltså aldrig sortera grupperna, utan alla gruppverksamheter som kunde och ville ta del av undersökningen fick göra det. Det enda urval som jag kan sägas ha gjort är dels att jag enbart kontaktade de fritidsgårdarna som går att nå via Göteborgstads hemsida och dels att jag som sagt inte inkluderade alldeles för nya eller osammansatta grupper.

Undersökningen omfattade till slut 5 stycken gruppverksamheter därav två killgrupper och tre tjejgrupper. Dessa grupper var bundna till sammanlagt 5 olika fritidsgårdar som i sin tur låg spridda i 5 olika stadsdelar vilket troligtvis ger undersökningen vis mångfald. Totalt deltog 12 stycken killar och 12 stycken tjejer i enkätundersökningen. Dessa siffror kändes lite otillräckliga i början men vid närmare eftertanke har jag kommit fram till att det är ett lämpligt antal respondenter, som dels underlättar sammanställningen av informationen och dels ändå utgör en någorlunda stabil grund för en undersökning. Ungdomarnas ålder varierade mellan 13 till 17 år och de flesta var högstadieungdomar. För att säkerställa ungdomarnas anonymitet väljer jag att inte ange fritidsgårdarna eller stadsdelarna där undersökningen gjordes.

Som det redan framgår högre upp i metodkapitlet har det egentligen inte heller skett något aktivt urval vad gäller samtalsintervjuerna med ungdomspersonalen. Samtliga gruppleddare har deltagit i undersökningen och grundkravet har förstås varit att de aktivt och officiellt ansvarat för gruppverksamheterna och dess aktiviteter. Sammanlagt har jag utfört 5 stycken samtalsintervjuer med totalt 7 stycken gruppleddare.

3.6. Etiska aspekter

De etiska aspekterna som jag har behövt ta hänsyn till i denna uppsats har huvudsakligen handlat om att visa respekt och omtanke angående ungdomarnas frivilliga deltagande i undersökningen. När jag sökt mig till varje verksamhet har jag först pratat med gruppledarna för att ta reda på vad de tycker om undersökningens idé och deras eventuella intresse. Sedan har samtliga ledare diskuterat det med sina respektive grupper, och i förväg, utan min närvaro, frågat ungdomarna om de velat ta del av enkätundersökningen. Vidare har jag påpekat redan i instruktionstexten på enkäterna att respondenterna är anonyma. På så sätt har jag velat få ungdomarna att själva bestämma om de vill ta del av undersökningen samtidigt som deras anonymitet säkerställs. Fritidsledarna har självklart inte varit anonyma själva men när vi har pratat om ungdomarna under samtalsintervjuerna har vi gjort det på ett generellt sätt, och även när vi har pratat om mer konkreta exempel har vi refererat till ungdomarna utan specifika namn eller detaljer.

Kill- och tjejgrupperna är frivilliga verksamheter vilket gör att problemområdet i denna uppsats trots allt inte blir särskilt kontroversiellt utifrån ett integritetsperspektiv. Fokus i denna undersökning ligger på könspektivet och under samtalen med ungdomspersonalen har vi aldrig berört känsliga frågor som exempelvis anmälningar eller myndighetsutövning. På så sätt har ungdomspersonalens integritet också skyddats eftersom vi aldrig diskuterat saker som kan leda till direkta påföljder eller konsekvenser för dem eller ungdomarna.

4. UNDERSÖKNINGENS RESULTAT

Den här undersökningens syfte är, som vi redan vet, att ta reda på huruvida kill- och tjejgrupperna når upp till resultat inom ramen för gruppverksamheternas mål. Vidare syftar den här undersökningen till att generell sett belysa skillnader mellan kill- och tjejgrupperna inom ramen för gruppverksamheten. Totalt deltog 31 stycken informanter varav 24 ungdomar och 7 vuxna ungdomsarbetare. Insamlingsmetoderna bestod av en enkätundersökning som omfattade 12 stycken killar och 12 stycken tjejer. Informationen från ungdomsarbetarna som handleder gruppverksamheterna samlades in genom fem samtalsintervjuer vilket motsvarar antalet kill- och tjejgrupper som deltog i denna undersökning.

För att lättare åskåda den informationen som samlades i enkätundersökningen kommer jag att presentera delar av resultatet i en tabell där siffrorna visas i form av procentenheter och median. Senare presenteras den resterande informationen av mer kvalitativ karaktär.

4.1. Tjejernas svar – Kvantitativt perspektiv

Fråga	Resultat i procent	Median
1. Har du upplevt eller testat på nya saker med tjejgruppen?	Ja = 100% Nej= 0 %	
2. Tycker du att du har lärt dig nya saker genom tjejgruppen?	Ja = 100% Nej= 0 %	
3. Hur trivs du med dina kamrater från tjejgruppen?	Dåligt = 0% Sådär = 0% Bra = 25% Väldigt bra= 75%	
4. Har du fått nya kompisar genom tjejgruppen?	Ja = 50% Nej = 50%	
5. Rangordna de 3 bästa grejerna med att vara med i tjejgruppen.	A = 42% (1) B = 25% (1) G = 33% (1)	
6. Hur bra information och samtal om tobak, alkohol och droger tycker du att ni har haft i tjejgruppen?	Snitt = 6,1	6,0
7. Hur bra information och samtal om sexualitet tycker du att ni har haft i tjejgruppen?	Snitt = 7,6	8,0
8. Hur bra samtal och diskussioner om kärlek tycker du att ni har haft i tjejgruppen?	Snitt = 7,3	8,0
9. Känner du att tjejgruppen och aktiviteterna ni gör tillsammans påverkar ditt självförtroende på något sätt?	Negativt = 0% Inget alls = 42% Positivt = 33% Mycket positivt= 25%	
10. Vilket betyg ger du till tjejgruppen generellt sätt?	Snitt = 8,8	10

4.2. Tjejernas svar – Kvalitativt perspektiv

De kommande sex frågorna har som syfte att belysa tjejernas upplevelse eller uppfattning av att ingå i en enkönade grupp. På den första frågan fick tjejerna på ett fritt sätt svara på vad de anser vara fördelarna med att bara vara tjejer i gruppen. Tjejerna svarade på följande sätt; *Att man kan prata om allt, att man kan vara mer sig själv, man kan prata om allt, man kan prata*

fritt, man har kul, att man kan prata om mens och sex, prata mer öppet, man kan slappna av, man har samma bekymmer, att man förstår varandra bättre, det blir inte pinsamt, vet ej.

Vad gäller nackdelarna med att enbart vara tjejer i gruppen uttrycktes följande åsikter; *Det skulle vara bra att höra killarnas åsikter, man får inte träffa några snygga killar, man kan inte ta del av vad killarna tycker och tänker, det blir mest tjejers syn på livet.* Något viktigt att nämna här är det faktum att 67% av tjejerna inte angav en enda nackdel med att delta i en grupp som enbart består av tjejer.

Vidare frågades om tjejerna hade velat ingå i en grupp med både killar och tjejer. Här svarade 58% av informanterna ja. 17% svarade nej liksom 17% svarade vet ej. En tjej (8%) svarade kanske. När man sedan bad tjejerna motivera sitt svar uttryckte samtliga tjejer som hade svarat ja följande; *hade varit intressant med båda könens åsikter, det är roligare om man får ta del av vad killarna tycker och tänker, det är kul att veta vad både killar och tjejer tänker, det hade varit mer att diskutera och man hade kanske fått bättre syn på killar, man får veta vad killar tycker, det är också roligt, det hade varit kul med killar också – man hade fått höra deras bekymmer.* De respondenterna som svarade nej angav; *det blir inte lika avslappnat, jag gillar att vara ensam med tjejer.*

På nästa fråga fick tjejerna svara på om de tyckte att det hade varit någon skillnad om också killar hade varit med i gruppen. Där svarade 83% av tjejerna ja, 8% svarade nej, och 8% lämnade blankt. När man bad tjejerna motivera sitt svar blev svaren följande; *Det hade varit spännande mellan oss, för då är det inte bara tjejer, man hade pratat mer allmänt, man hade haft andra samtalsämnen, hade inte kunnat slappna av lika mycket, alla hade inte varit sig själva, för de är olika, man hade inte kunnat prata om samma saker.* 17% angav ingen motivering. Vid nej svaret angavs inte heller någon motivering.

De kommande två frågorna handlar om vad tjejerna tycker är det sämsta respektive det bästa med tjejgruppen. Som de sämsta sakerna angavs följande; *Det blir tråkiga samtal ibland, det skulle ha varit längre, att vi är så få, det är så kort tid.* 73% av tjejerna angav inget svar. Vad gäller det bästa med tjejgruppen angavs; *Gänget, att komma bort hemifrån, gemenskapen, att man har kul tillsammans oavsett hur man ser ut eller klär sig, att träffa alla och ha kul, maten och att vara social, umgänget, aktiviteterna, maten och umgänget, samtalen och att vara social, allt.* 8% angav inget svar.

Den sista frågan i enkätundersökningen handlar om hur ofta informanterna besöker fritidsgården utöver de schemalagda träffarna med tjejgruppen. På den här frågan fick tjejerna också svara fritt vilket jag nu i efterhand anser vara ett litet misstag eftersom det blir ganska svårt att gruppera svaren på ett praktiskt sätt. För att ändå göra det möjligt för läsaren att

skapa sig en bild av situationen har jag valt redovisa alla svar som angavs. För att underlätta ett jämförande med killarnas svar har jag ordnat svaren efter tjejernas besöksfrekvens.

- ca. 3 ggr/ veckan
- 3 ggr. (*i veckan?*)¹
- 1-3 gånger (*i veckan?*)¹
- ofta
- ofta men inte så ofta längre
- ca. 5 ggr i månaden
- typ 5 ggr/ månaden
- drygt 2 ggr/ månaden
- inte ofta
- aldrig
- ja
- ibland

4. 3. Killarnas svar – kvantitativt perspektiv

Fråga	Resultat i procent	Median
1. Har du upplevt eller testat på nya saker med killgruppen?	Ja = 67% Nej= 33%	
2. Tycker du att du har lärt dig nya saker genom killgruppen?	Ja =84% Nej=16%	
3. Hur trivs du med dina kamrater från killgruppen?	Dåligt = 0% Sådär = 0% Bra = 75% Väldigt bra= 25%	
4. Har du fått nya kompisar genom killgruppen?	Ja = 84% Nej = 16%	
5. Rangordna de 3 bästa grejerna med att vara med i killgruppen.	B = 42% (1) A = 25% (1) E = 25% (1)	
6. Hur bra information och samtal om tobak, alkohol och droger tycker du att ni har haft i killgruppen?	Snitt = 6,7	6,5
7. Hur bra information och samtal om sexualitet tycker du att ni har haft i killgruppen?	Snitt = 6,1	5,0
8. Hur bra samtal och diskussioner om kärlek tycker du att ni har haft i killgruppen?	Snitt = 5,9	5,0
9. Känner du att killgruppen och aktiviteterna ni gör tillsammans påverkar ditt självförtroende på något sätt?	Negativt = 0% Inget alls = 7% Positivt = 84% Mycket positivt = 7%	
10. Vilket betyg ger du till killgruppen generellt sätt?	Snitt = 8,3	8,5

¹ Min kursiv

4.4. Killarnas svar – kvalitativt perspektiv

Som jag redan nämnt i tjejgruppernas undersökningsresultat har de kommande sex frågorna syftet att belysa ungdomarnas upplevelse eller uppfattning av att ingå i en enkönade grupp. Vad gäller de bästa sakerna med att bara vara killar i gruppen angavs det följande svar; *träffa andra kamrater, man får lära känna nytt folk, man kan prata om allt, kan prata öppnare till exempel om sex, man kan prata mer öppet, man kan vara mer öppen, kan prata om killgrejer, man kan vara mer sig själv, man kan prata mer öppet*. 25% angav inget svar.

Nästa fråga belyser vad killarna anser vara nackdelarna med att bara vara killar i gruppen. Svaren är följande; *inget, man får ej träffa tjejer, inget, inget, det blir lite stökigt, inget, det blir lite bögigt, inget, man får inte träffa tjejer, det blir inga tjejer*. 25% angav inget svar.

Vidare tillfrågades informanterna om de hade velat ingå i en grupp bestående av både killar och tjejer. Här svarade 58% ja och 42% nej. När man sedan bad respondenterna argumentera sitt val yttrade de killarna som svarade ja följande; *Det blir roligare, man kan lära sig att umgås med tjejer, vet inte, det skulle vara roligare, man får veta mer om tjejer, det blir inte lika bögigt*. 8% angav ingen motivering. De killarna som svarade nej argumenterade å andra sidan på följande sätt; *det blir inte samma känsla, det ska bara vara killar, blir inte samma sak, det blir inte samma känsla, därför*.

Sedan fick respondenterna svara om de tyckte att det skulle vara någon skillnad om gruppen också hade bestått av tjejer. Nästan 92% av killarna svarade ja och argumentationen är följande; *det hade varit lugnare, man skulle lära känna nya personer, man hade blivit mer cp, det hade inte varit en killgrupp, det hade varit mer spänd stämning, därför, man hade fått veta mer om tjejer, mer kemi*. 25% angav ingen motivering. Den 8% som svarade nej på den här frågan angav inte heller någon motivering.

Som redan nämnt är de två kommande frågor en slags avrundning av enkätundersökningen där informanterna ges möjlighet att fritt svara på vad de anser vara det sämsta respektive det bästa med killgruppen. Som de sämsta sakerna angavs följande; *vet ej, känns lite bögigt, inget, inget, känns lite bögigt, att bara sitta och prata en hel kväll, inga tjejer, att det blir inte som man har sagt, inget, att bara sitta och prata en hel kväll*. 32% angav inget svar.

Vad gäller de bästa sakerna med killgruppen angavs följande; *allt, att göra nya saker, det är gött, att träffa kompisar, aktiviteterna, vet ej, träffas och umgås, göra saker, att åka på olika aktiviteter, allt*. 17% angav inget svar.

Sista frågan i enkätundersökningen handlar som sagt om att ta reda på hur ofta informanterna besöker fritidsgården utöver de schemalagda gruppträffarna. Liksom med

tjejgrupperna har jag på grund av sammanställningssvårigheter valt att ta med alla svar. För att underlätta ett jämförande med tjejernas svar rangordnas svaren efter besöksfrekvensen.

- alltid	- 1 gång i veckan
- varje dag	- 1 gång i veckan
- 4 ggr/ veckan	- då och då
- ca. 4 ggr/ veckan	- inte så mycket men det händer
- 1-4 ggr/ veckan	- vet ej
- 2-3 ggr/ veckan	- aldrig

4.5. Ungdomspersonal

Som redan nämnt består all ungdomspersonal som arbetat med de undersökta kill- och tjejgrupperna av utbildade fritidsledare, med undantag av en gruppleddare som var utbildad socionom. Erfarenheten bland ungdomspersonalen varierade ganska mycket men samtliga hade åtminstone två års erfarenhet i arbete med ungdomar och minst lika mycket erfarenhet av att arbeta med kill- och tjejgrupper. Totalt intervjuades 7 ungdomsarbetare varav 4 stycken från tjejgrupperna och 3 från killgrupperna. Alla grupper handledes av personal av samma kön, med undantag av en killgrupp som handledes av två tjejer. Den intervjuade personalen bestod alltså av sammanlagt 6 tjejer och en kille.

Av de samtalsintervjuerna med den ungdomspersonalen som handleder tjejgrupperna framkommer det följande information;

Angående syftet eller meningen med en tjejgrupp berättar samtliga informanter att syftet med en sådan verksamhet varierar beroende på kontext eller behov men att det generellt sett handlar om att arbeta jagstärkande och främja deltagande och gemenskap. Ett exempel som alla handledare från tjejgrupperna nämnde i detta sammanhang är att många fritidsgårdar inte har så många tjejer bland sina besökare därav behovet att exempelvis starta en tjejgrupp. Trots att syftet med gruppverksamheterna sägs variera beroende på sammanhanget har alla bland den undersökta ungdomspersonalen gemensamma ståndpunkter gällande syftet i arbetet med kill- och tjejgrupper. Samtliga informanter uttryckte således att syftet eller meningen med gruppverksamheten handlar om att arbeta förebyggande, stärka självkänslan, jobba med

attityder samt öppna utrymme och skapa möjligheter för deltagande och gemenskap. Något viktigt att nämna i detta sammanhang är att samtliga intervjuade säger att ungdomsgårdar är en verksamheter eller en arena som domineras av killar. Ungdomspersonalens reflexioner och tolkningar kring detta förhållande varierar, medan några såg det som en anledning till att starta en tjejverksamhet som öppnar utrymme för tjejerna tolkade andra denna obalans som ett behov av att arbeta med killarna och dess attityder. Några fritidsledare ser detta som ett behov av att arbeta med båda grupper.

När det gäller gruppverksamheternas innehåll uttryckte många ungdomsledare att det skiftade beroende på vad man ville uppnå. Alla gruppverksamheter hade dock en liknande struktur som till stor del kan sägas bestå av diskussioner, samtal och aktiviteter. När jag frågade efter mera specifika exempel på aktiviteter verkar det som att det inte finns någon större skillnad mellan killarna och tjejerna, åtminstone inte när dessa aktiviteter arrangeras utanför fritidsgården. Som exempel på dessa aktiviteter nämndes biobesök, laserdome, go-kart, bowling, klättring, utflykter, mm. Vad gäller aktiviteter på plats, på de respektive fritidsgårdar, kan man urskilja viss skillnad mellan de exempel som nämndes för tjejgrupperna och killgrupperna. Gemensamt för samtliga tjejgrupper är exempelvis pyssel, matlagning och smink- och danskurser. När killgruppen befinner sig på fritidsgården medger ungdomsledarna att tiden främst ägnas åt diskussioner och samtal. Andra förekommande aktiviteter är matlagning och filmtittande. När kill- och tjejgrupperna befinner sig på fritidsgården yttrade samtliga gruppledare att ungdomarna också har möjlighet att delta i de vanliga aktiviteterna som erbjuds i lokalen, exempelvis; pingis, biljard, tv-spel, osv. När jag frågade om vem som bestämmer över aktiviteterna fick jag som svar av alla informanter att aktiviteterna är en slags blandning mellan ungdomarnas önskemål och ungdomspersonalens uppfattning av vad som är rimligt utifrån tid, budget och behov.

Samtliga grupper träffas en till två gånger i veckan och gemensamt för alla oavsett kön är att verksamheten skulle avslutas med en extrarolig aktivitet som ungdomarna hade att se fram emot. Exempel på några av gruppernas avslutningsaktiviteter är att köra go-kart, åka på läger eller resa utomlands.

När det kommer till ungdomspersonalens åsikter och tankar om att arbeta med enkönade grupper kommenterade samtliga ungdomsledare att det är annorlunda att arbeta med tjejer och killar. Under samtalsintervjuerna diskuterades vid några tillfälle varför det är annorlunda att arbeta med killar och tjejer, men oavsett förklaringen yttrade alla intervjuade att killar och tjejer ofta uppvisar olika beteenden och att dessa beteenden behöver bemötas på olika sätt.

Fyra fritidsledare nämnde i detta sammanhang att killar är ofta mer stökiga och fysiska av sig, tjejerna å andra sida uppges vara lugnare och pratsamma.

Vad gäller ungdomspersonalens syn på eventuella förändringar hos ungdomarna i samband med deltagandet i gruppverksamheterna tycktes det vara svårt att komma med konkreta exempel. De flesta intervjuade uttryckte att attityd förändring och ökade självkänsla kräver tid och kontinuitet. Två gruppledare tyckte att deltagandet i aktiviteterna och ungdomarnas intresset för en fortsatt verksamhet kunde ses som tecken på gott resultat.

Vidare uttryckte samtliga intervjuade att det vore positivt och ibland optimalt att arbeta med både tjejer och killar. En gemensam åsikt för alla är att man måste arbeta med båda könen om man vill åstadkomma stadiga förändringar i riktning mot ett mer jämställt samhälle. Sex av sju ungdomsledare medgav dock att de såg svårigheter med att arbeta med killar och tjejer samtidigt. Några exempel på svårigheter som togs upp i detta sammanhang var sexuella spänningar mellan könen och killarnas utagerande kontra tjejernas svårigheter att ta plats. De flesta intervjuade sade sig ha en positiv inställning till att arbeta med båda könen tillsammans men samtidigt sågs detta som väldigt svårt och ibland orealistiskt. Alla förutom en kvinnlig ungdomspersonal kommenterade först svårigheterna och nackdelarna med att arbeta med blandade grupper istället för att först säga något positivt med en sådan grupp.

Avslutningsvis pratade vi om kön och genus. Här säger nästan alla informanter att de flesta ungdomar inte är så intresserade av att ändra på gamla könsroller eller könsmonster under aktiviteterna med gruppen. Jag citerar en kvinnlig fritidsledare; *Många gånger är det tjejerna själva som efterfrågar sminkkurser eller danslektioner...* Killarna å andra sidan är ofta intresserade av att köra go-kart, spela laserdom eller utöva olika sporter. Trots detta uppmärksammar tre fritidsledare att allt fler killar uppvisar intresse för matlagning och även ämnen som livskunskap eller samlevnad. Ett citat från en gruppledare i detta sammanhang är; *många killar är faktiskt intresserade av att prata och diskutera kring ämne som kärlek, skolan eller framtiden...det är inte bara att köra go-kart som gäller nu för tiden.*

5. ANALYS

I följande kapitel kommer killarnas och tjejernas svar analyseras i förhållande till varandra och i relation till verksamhetens syfte. Samtidigt kommer jag använda mig av ungdomspersonalens information för att få en mer nyanserad bild av vad gruppverksamheten innebär för målgrupperna. Informationen från samtalsintervjuerna kommer också att användas för att diskutera kön som utgångspunkt i verksamheten samt belysa hur kill- och tjejgrupperna eventuellt skiljer sig från varandra.

Ungdomarnas enkätsvar svar kommer att jämföras utifrån ett måluppfyllelseperspektiv som kommer att hjälpa oss att se om det föreligger några skillnader mellan killarnas och tjejernas resultat. Senare jämförs och diskuteras ungdomarnas resultat utifrån ett kön- och genusperspektiv. Vidare i kapitlet presenteras en avslutande diskussion samt förslag till vidare forskning.

5.1. Måluppfyllelse

För att kunna skapa oss en bild av huruvida ungdomarna uppnår resultat inom grupperna är det viktigt att ta fasta på vad som är syftet eller meningen med gruppverksamheten. Som vi redan kunnat konstatera kan kill- och tjejgrupperna ha olika syften bland annat beroende på behov och kontext. Trots detta har jag utifrån olika källor, så som olika ledarmaterial och ungdomspersonalens egna ord, kunnat bekräfta att ett övergripande syfte med gruppverksamheter handlar om att stärka självkänslan, främja delaktighet och gemenskap samt informera om olika för målgruppen aktuella ämnen, som en del av ett förebyggandearbete.

Som ni redan vet bygger Evert Vedungs måluppfyllelsemetod på att jämföra verksamhetens resultat med verksamhetens ursprungliga mål. Eftersom de gemensamma målen för gruppverksamheterna har enväldigt allmän karaktär är det svårt för mig att fullfölja Vedungs modell i alla steg. I den informationen som jag samlat in har jag svårt att hitta några specifika och gemensamma mål som kan ställas i förhållande till varandra. För att ändå använda mig av måluppfyllelsemetoden så gott det går tänker jag fokusera på den informationen som belyser ungdomarnas självkänsla, delaktighet och gemenskap och genom att jämföra killarnas och tjejernas resultat se vilken grupp som haft mest utbyte av verksamheten. Jag ska alltså inte

koncentrera mig på hur noggrant killarna och tjejerna uppfyller några specifika mål, utan jag tänker istället fokusera på hur kill- och tjejgrupperna uppnår resultat i förhållande till självkänsla, delaktighet och gemenskap. Jag kommer också att titta på hur mycket utbyte killarna och tjejerna har haft av den informationen av förebyggande karaktär som belyser tobak, alkohol, droger och samlevnad.

FRÅGA	MÅL-KATEGORI	PERSONALENS UTTALANDE	TJEJ-GRUPPER	KILL-GRUPPER	UTFALL/SKILLNAD
Har du upplevt eller testat på nya saker med tjej/killgruppen?	Självkänsla	Aktiviteter, samtal och diskussioner kan se olika ut men utgångspunkten är tid, budget, behov samt ungdomarnas önskemål.	Ja 100% Nej 0%	Ja 67% Nej 33%	Tjejer +33%
Tycker du att du har lärt dig nya saker genom tjej/killgruppen?	Självkänsla	-----//----- -----//-----	Ja 100% Nej 0%	Ja 92% Nej 8%	Tjejer +8%
Hur trivs du med dina kamrater från tjej/killgruppen?	Gemenskap	Inget specifikt för könen. Allmänt bra kamratskap främjas.	Dåligt 0% Sådär 0% Bra 25% Väldigt bra 75%	Dåligt 0% Sådär 0% Bra 75% Väldigt bra 25%	Tjejer -50% Tjejer +50%
Har du fått nya kompisar genom tjej/killgruppen?	Gemenskap	-----//----- -----//-----	Ja 50% Nej 50%	Ja 83% Nej 17%	Tjejer -33%
Hur bra information och samtal om tobak, alkohol och droger tycker du att ni har haft i tjej/killgruppen?	Drog-prevention	Enligt ungdomspersonalen har alla grupper pratat om detta ämne men i olika grader.	Snittbetyg 6,1	Snittbetyg 6,7	Tjejer -0,6
Hur bra information och samtal om sexualitet tycker du att ni har haft i tjej/killgruppen?	Självkänsla/allmänt förebyggande	Enligt ungdomspersonalen har alla grupper pratat om detta ämne men i olika grader.	Snittbetyg 7,6	Snittbetyg 6,1	Tjejer +1,5

Hur bra samtal och diskussioner om kärlek tycker du att ni har haft i tjej/killgruppen?	Självkänsla/ allmänt förebyggande	Dessa samtal har generellt haft en informell karaktär men frågor har dykt upp i alla grupper.	Snittbetyg 7,3	Snittbetyg 5,9	Tjejer +1,4
Känner du att tjej/killgruppen och aktiviteterna ni gör tillsammans påverkar ditt självförtroende på något sätt?	Självkänsla	Svårt att säga men åtminstone har inga negativa resultat uppmärksamrats.	Negativt 0% Inget alls 42% Positivt 33% Mycket Pos. 25%	Negativt 0% Inget alls 8% Positivt 83% Mycket Pos. 8%	Tjejer +34% Tjejer -50% Tjejer +17%

Den sista frågan som jag har valt att analysera utifrån ett måluppfylleseperspektiv belyser, som redan nämnt, hur ofta ungdomarna besöker fritidsgården utöver de schemalagda gruppträffar. Tyvärr insåg jag i efterhand att den här frågan inte blev så lyckad utifrån ett komparativt perspektiv. Informanterna fick svara helt fritt vilket gör det svårt att sammanställa informationen på ett klagörande sätt eftersom nästan alla svar är i princip olika. Det blir alltså väldigt svårt att inordna svaren i några kategorier som går att jämföra med varandra. På grund av detta har jag valt att redovisa alla insamlade svar så att läsaren själv får möjlighet att skapa sig en bild av hur förhållanden ser ut.

Tjejernas besöksfrekvens på sin lokala eller andra fritidsgårdar.	Killarnas besöksfrekvens på sin lokala eller andra fritidsgårdar
ca. 3 ggr/ veckan	Alltid
3 ggr. (<i>i veckan?</i>)	varje dag
1-3 gånger (<i>i veckan?</i>)	4 ggr/ veckan
Ofta	ca. 4 ggr/ veckan
ofta men inte så ofta längre	1-4 ggr/ veckan
ca. 5 ggr i månaden	2-3 ggr/ veckan
typ 5ggr/ månaden	1 gång i veckan
drygt 2 ggr/ månaden	1 gång i veckan
inte ofta	då och då
Aldrig	inte så mycket men det händer
Ja	vet ej
Blankt	Aldrig

En anledning till att den sista fråga i enkätundersökningen blev till viss del misslyckad kan vara det faktum att öppna frågor med öppna svar kan vara svåra att sammanställa utifrån ett komparativt perspektiv. På grund av frågans ospecificerade karaktär riskerar man få svar som inkluderar svårtolkade ord som exempelvis sällan, då och då och ofta. Ett bra och också roligt exempel i sammanhanget är svaret; *inte så mycket men det händer*. Med andra ord har jag utifrån praktik fått uppleva vad Jan Trost menar angående hur öppna frågor aldrig kan ha en hög standardnivå eftersom de ger informanterna en hög tolkningsfrihet. De svaren som jag har fått in på den här frågan varierar oerhört vilket, som sagt, också försvårar en smidig sammanställning av dessa. Trots detta anser jag att den informationen som vi har fått på den här frågan ändå gör det möjligt att bilda oss en uppfattning av ungdomarnas deltagande i fritidsgårdsaktiviteterna, om kanske inte på det enkla eller tydliga sättet man hade velat. Ett kanske lämpligt alternativ hade varit att ge respondenterna några redan bestämda svarsalternativ som exempelvis a) varje dag, b) 1-3 ggr. i veckan, osv...

5.2. Diskussion och analys av tjejernas och killarnas resultat

Här nedanför diskuteras och analyseras resultatet av undersökningen. Jag har valt att indela informationen utifrån olika områden som denna kan tyckas säga oss någonting om. Som på målpuppfyllelsetabellen har jag utgått från självkänsla, delaktighet, gemenskap och drog- och samlevnadsupplysning. Senare diskuteras också de svaren som handlar om ungdomarnas uppfattning och åsikter av att arbeta i enkönade grupper. Tanken med att indela diskussionen och analysen i dessa områden är framför allt att bringa ordning i texten och underlätta för läsaren. Detta gör också att det blir lättare att se i vilka aspekter eller områden av verksamhetens syfte som de olika grupperna haft mest utbyte av.

5.2.1. Aktiviteter och självkänsla

Enligt enkätundersökningens svar verkar gruppverksamheten innebära nya upplevelser främst för tjejer. Samtliga av dem medger ha testat på något nytt genom gruppverksamheten, vilket innebär 33% mer jämfört med killarnas svar. Om man tittar på ungdomspersonalens exempel

på olika aktiviteter, både innanför och utanför fritidsgården, finner vi att dessa traditionellt sett kanske varit mer populära bland killar än bland tjejer. En möjlig förklaring till de ovannämnda siffrorna kan således vara att fler tjejer än killar upplever dessa aktiviteter som något nytt. Å andra sida skulle man kunna tänka sig att en del aktiviteter som killgrupperna gör kanske inte alltid varit så utmärkande för killar. Man skulle alltså kunna tänka sig att exempelvis matlagning, pyssel och vissa samtalsämne innebär nya erfarenheter för killarna. Tyvärr kommer vi i det här sammanhanget inte kunna komma fram till några exakta förklaringar men det viktiga är att vi får utrymme att resonera och reflektera kring vad som kan finnas bakom undersökningens siffror.

5.2.2. Kompisar och gemenskap

När det gäller killarnas och tjejernas relation till sina gruppkamrater råder det på sätt och viss motsatta förhållanden. Medan 75% av killarna trivs *bra* med sina kamrater anger 75% av tjejerna att de trivs *väldigt bra* med kamraterna. Vad gäller att träffa nya kompisar genom verksamheten kan vi se att killarna får en större utbyte än tjejerna.

Jag tycker att det är svårt att dra några tydliga slutsatser från dessa förhållanden, mer än att alla ungdomar som deltar i de undersökta gruppverksamheterna faktiskt trivs med sina kamrater. Om man ändå vill gräva djupare kan vi försöka se vad som döljer sig bakom dessa siffror genom att diskutera dem utifrån olika perspektiv. Utifrån ett könsperspektiv inom exempelvis utvecklingspsykologiska ansatser brukar man påpeka hur killar och tjejer utvecklar olika sätt att umgås på. Här menar man att tjejer ofta umgås i par eller i mindre grupper, och att de ofta har färre men samtidigt starkare vänskapsrelationer. Killar sägs däremot umgås många gånger i större grupper där kvalité eller närhet inte blir viktigare än mängd och mångfald¹. Utifrån detta resonemang skulle man kunna förklara undersökningens resultat genom att tänka oss att killar kanske har lättare att skapa nya vänskapsrelationer samtidigt som tjejerna har starkare relationer när de väl utvecklar sådana.

¹ Nielsen/Rudberg, 1991

5.2.3. Det bästa med verksamheten enligt grupperna

Vad gäller de bästa grejerna med verksamheten blev det populäraste alternativet bland killarna ”att göra olika aktiviteter” medan tjejernas mest valda alternativ var ”att träffa och umgås med kamrater”. Dessa svar stämmer ganska bra överens med ovanstående resultat gällande ungdomarnas kamratrelationer. Dessa två svar kan tolkas som att tjejerna värderar de relationsinriktade aspekterna av verksamheten väldigt högt. Inom genusorienterade utvecklingsteorier menar man att tjejer är relationsinriktade och killarna målinriktade. Alltså att tjejer prioriterar relationer och känslor väldigt högt medan killarna prioriterar aktiviteter och strävar efter mål och resultat¹. Om vi tittar vidare på ungdomarnas svar finner vi att två av tjejernas tre mest valda alternativ – ”att träffa och umgås med kamrater” och ”att kunna prata om viktiga saker” – kan associeras med relationer och känslor samtidigt som två av de tre populäraste svaren bland killarna – ”att göra olika aktiviteter” och ”att testa på och lära sig nya saker” – kan associeras med målinriktade handlande eller instrumentelltänkande. Något viktigt i det här sammanhanget är att feministiska och kostruktionistiska teorier menar att det mycket väl kan finnas generella olikheter mellan killarnas och tjejernas intressen och beteendemönster men till skillnad från utvecklingsteorier menar man här att dessa skillnader är inlärd och inte biologiskt betingade².

Att betrakta killarna som aktiva och tjejerna som mer passiva är ett väldigt generaliserande sätt att resonera som knappt kan ses som någon given sanning. Ändå behöver man inte göra någon djupare analys för att medge att killar och tjejer, liksom män och kvinnor, många gånger uppvisar olika intressen och prioriteringar. Ett nära exempel är könsfördelningen inom olika högskoleutbildningar. Det viktiga i sammanhanget tycker jag är att fråga sig hur det kommer sig att tjejer och killar många gånger väljer olika. Vi kan exempelvis tänka oss att bra kamratrelationer kan leda till att aktiviteter som innebär umgänge och gemenskap kan värderas väldigt högt. Om kamratrelationer inte värderas så högt kan å andra sidan aktiviteter av mer instrumentell karaktär anses vara roligare. På så sätt tänker jag att man får en spiralliknade utveckling för hur olika könsroller konstrueras.

¹ Nielsen/Rudberg, 1991

² Giddens, 2003

5.2.4. Drogprevention och samlevnad

Vidare i enkätundersökningen får ungdomarna värdera några förebyggande aspekter av gruppverksamheten. Resultaten visar att killarna betygsatte diskussionerna och samtalen om tobak, alkohol och droger högst, med ett snitt på 6,7, samtidigt som diskussioner kring kärlek fick deras lägsta betyg med ett snitt på 5,9. Tjejerna har å andra sida betygsatt diskussionerna kring sexualitet högst med ett snitt på 7,6 samtidigt som samtalen kring tobak, alkohol och droger värderades lägst med ett snitt på 6,1. Trots att dessa siffror inte kan ses som allmänt gällande, bland annat på grund av det låga antalet informanter som denna undersökning omfattar, tycker jag att skillnaden mellan killarnas och tjejernas omdöme ändå borde uppmärksammas. Ovanstående siffror tyder på att killgrupperna lägger större fokus på drogprevention än samlevnadsfrågor samtidigt som motsatt situation råder hos tjejgrupperna. En annan förklarig till dessa siffror kan vara olika intressen hos ungdomarna. Killarna kanske är mer intresserade av ämnen som tobak och alkohol medan tjejerna kanske har större intresse för samlevnad och sexualitet.

Den här diskussionen får mig oundvikligen att också tänka på föreställningen av att tjejer tros vara mer intresserade av kärlek och relationer än killar. När ungdomspersonalen berättar om ungdomarnas olika intressen utifrån kön märker jag att det finns föreställningar om vad tjejer och killar gillar. I det här sammanhanget tänker jag att uppfattningar av könsroller och genus inte bara kan uttryckas direkt utan även indirekt. Jag tänker exempelvis på att när ungdomspersonalen uppmärksammar att killar *också* gillar att laga mat eller att prata om samlevnad så betyder detta att de har en tanke om vad som är typiskt för de olika könen. Detta är inget konstigt eftersom jag under hela uppsatsen menat på att människor har starka uppfattningar om vad som anses vara utmärkande för kvinnor och män – genus. Men det viktiga är att man är medveten om dessa föreställningar och att man reflekterar över dem.

Vidare tänker jag på att verkligheten eller samhället förändras hela tiden varav vikten av att ständigt uppdatera sina åsikter. Tidigare uppfattningar om att exempelvis kriminalitet och droger är frågor som nästan enbart angår män kanske byggde på verklighetsförankrade förhållanden. Men idag är dessa frågor också väldigt aktuella bland tjejer och kvinnor. Undersökningar från Statens Folkhälsoinstitut visar exempelvis att rökning i Sverige är vanligare bland unga tjejer än bland unga killar. Därför vikten av att fokusera på den här frågan i arbetet med tjejgrupper.

Slutligen kan vi säga att enligt ungdomarnas omdöme så har tjejgrupper ett större utbyte av diskussionerna och samtalen kring sexualitet och kärlek än vad killgrupperna har. Detta är

inte så positivt med tanke på att det är väsentligt att arbeta både med killar och tjejer kring frågor om sexualitet, samlevnad och kärlek om man vill åstadkomma ett jämställt samhälle.

5.2.5. Gruppverksamheten och självförtroende

När ungdomarna fick uttala sig om huruvida de anser att gruppverksamheten påverkat deras självförtroende visade sig finnas en relativ stor skillnad mellan tjejernas och killarnas svar. Medan 42% av tjejerna uppger inte ha påverkats alls svarar 83% av killarna att de påverkats positivt. Det är svårt att försöka finna en förklaring till detta förhållande, inte minst om vi tänker oss att nya upplevelser och erfarenheter kan ses som bidragandefaktorer till ett ökat självförtroende. En möjlig förklaring kan vara att tjejerna i högre utsträckning än killarna hade ett gott självförtroende redan innan gruppverksamheten.

Vad gäller ungdomarnas betyg på gruppverksamheten som helhet är resultaten ganska lika. Tjejerna betygsätter gruppverksamheten med ett snitt på 8,8 poäng och killarna gör det med ett snitt på 8,3. Omständigheter eller faktorer man kan tänka sig har inflyttande i hur ungdomarna värderar verksamheterna är bland annat gemenskapen, aktiviteterna och personalens egenskaper. Om vi tittar tillbaka på den insamlade informationen finner vi, som vi redan vet, att samtliga ungdomar trivs bra med sina gruppkamrater, vilket sannerligen har en positiv inverkan på ungdomarnas betyg på verksamheten. Tjejernas svar uppvisar dock att de trivs bättre med sina kamrater än killarna vilket kan vara en anledning till att deras betyg på verksamheten är högre.

Om vi sedan tittar på aktiviteterna i verksamheten har vi inte mycket specifik information att förhålla oss till. Däremot vet vi att "att göra olika aktiviteter" är en av de mest populära svarsalternativen vad gäller de bästa grejerna med gruppverksamheten. Detta förutsätter att både killar och tjejer är ganska nöjda med verksamhetens aktiviteter. Vidare kan vi tänka oss att ungdomspersonalens karaktärsdrag och egenskaper har relativt stor inflyttande i hur nöjda ungdomarna är med verksamheten. Vi har tyvärr ingen information att förhålla oss till eftersom jag inte inkluderat ett perspektiv på personalens roll i ungdomarnas utveckling i denna undersökning. Eftersom gruppverksamheten kan sägas ha en del socialpedagogiska drag kan vi i alla fall förvänta oss att ungdomspersonalen inte har en väsentlig eller avgörande roll i verksamheten eftersom mycket handlar om att aktivera ungdomarnas egna resurser. Utifrån ett socialkonstruktivistiskt och socialpedagogiskt perspektiv kan vi hoppas att

personalen hjälper till att skapa gynnsamma förutsättningar men att det är killarna och tjejerna själva som huvudsakligen utvecklar och konstruerar verksamheten.

Sammanfattningsvis kan vi säga att enligt ungdomarna själva så har killarna ett större utbyte av verksamheten vad gäller ett förstärkande av självförtroendet. Å andra sida är tjejerna en aning mer nöjda med verksamheten som helhet än vad killarna är.

5.2.6. Ungdomarnas åsikter kring enkönade grupper

Trots de redan nämnda svårigheterna med att sammanställa informationen från de öppna frågorna på ett tydligt och enhetligt sätt kan vi, relativt lätt, uppmärksamma att killarnas och tjejernas huvudsakliga ståndpunkter är i stort sätt de samma. Båda grupper uttrycker att fördelen med att ingå i en grupp med kamrater av samma kön är att det blir lättare att vara sig själv och att man kan prata mer öppet. Att vara kille eller tjej uppfattas som att tillhöra en slags kategori där samma kön innebär liknande synsätt, bekymmer, jargong, mm¹. Enligt undersökningen verkar ungdomarna ha en föreställning om att könstillhörighet är något som enar eller skiljer dem. Dessutom verkar det finnas en slags rädsla eller känsla av utsatthet då vissa sidor eller egenskaper som förknippas med ett specifikt kön exponeras eller blottas inför det andra könet.

Vad gäller nackdelen med att ingå i en enkönad grupp har de flesta killar och tjejer en gemensam åsikt – nämligen att man inte får träffa ungdomar av det motsatta könet. Något intressant att lyfta fram i detta sammanhang är att sammanlagt mer än 50% av tjejerna och killarna inte angav en enda nackdel med den här typen av gruppsammansättning. I den här frågan verkar ungdomarna alltså inte alls vara lika aktiva eller funder samma som angående fördelarna med enkönade grupper, där samtliga killar och 92% av tjejerna angav ett svar. Några slutsatser som man kan dra av denna information är dels att en del ungdomar uppvisar stor nyfikenhet för det motsatta könet och dels att de flesta informanter verkar ha en stark föreställning om att två människor av samma kön har mer gemensamt än två människor av olika kön. Dessutom verkar en stor del av ungdomarna tycka att likhet är något bra samtidigt som olikhet är problematiskt.

När man frågade ungdomarna om de hade velat ingå i en blandad grupp visade sig att 58% av tjejerna liksom 58% av killarna är positivt inställda till en sådan verksamhet. Detta

¹ Ambjörnsson, 2003

uppvisar att trots de angivna nackdelar med en blandad grupp och de få nackdelar som nämndes beträffande enkönade grupper är mer än hälften av både tjejerna och killarna intresserade av att delta i en blandad grupp. Om vi tittar på ungdomarnas argumentation kan vi se att de som är positivt inställda, oavsett kön, återigen uppvisar ett intresse av att lära sig mer om det motsatta könet. Å andra sida består argumentationen av de killar och tjejer som svarat nej på den här frågan främst av föreställningen av att man inte kan vara avslappnad eller sig själv i en sådan grupp.

Undersökningens resultat angående eventuella skillnader om grupperna hade varit blandade visar att killar och tjejer har en liknande inställning då 92 respektive 83% svarade att det skulle vara annorlunda. Ungdomarnas argumentation här varierar ifrån ganska diffusa och innehållslösa svar till resonemang som liksom vid tidigare tillfälle uttrycker föreställningen om att man inte hade kunnat prata om samma ämnen och inte kunnat bete sig på samma sätt.

5.2.7. Det bästa och det sämsta med gruppverksamheten

Vad gäller de sämsta eller tråkigaste grejerna med verksamheten är en gemensam åsikt för båda könen att visa samtal och diskussioner ibland kan vara tråkiga. Både killar och tjejer visar också ett intresse för aktiviteter som inte enbart består av att prata och lyssna. Vidare har killarnas och tjejernas kritik mot verksamheten lite olika karaktär. Tjejernas kritik säger oss egentligen positiva saker om verksamheten. De tycker att det är tråkigt att den är så kort och skulle ibland vilja ha en större grupp. Killarnas kritik syftar å andra sida på verksamhetens könsspecifika egenskaper, och många uttrycker ett missnöje mot att enbart vara killar.

Trots att ungdomarna har fått möjlighet att fritt uttala sig om vad de anser vara det bästa med verksamheten har åsikterna varit nästan de samma som vid det tidigare tillfället då informanterna bads rangordna olika svarsalternativ. Medan tjejerna tar upp mer social- och relationsorienterade aspekter som umgänget och att bli accepterad nämner killarna mer prestationsorienterade saker som att göra roliga och nya saker och att åka på olika aktiviteter. Gemensamt för båda grupper är ändå att umgänge och aktiviteter värderas väldigt högt.

5.2.8. Hur ofta besöker ungdomarna ungdomsgården utöver de gruppträffarna

Trots svårigheterna att sammanställa den insamlade informationen som belyser hur ofta ungdomarna besöker en fritidsgård utöver de träffarna med kill- eller tjejgruppen är det möjligt att urskilja några tendenser. Vi kan exempelvis se att 3 tjejer (25%) uppger att de besöker fritidsgården 1 eller fler gånger i veckan, samtidigt som 17 % svarat på ett svårtolkade sätt men som ändå kan klassas i kategorin *ofta*, åtminstone enligt dem själva. Vad gäller killarnas svar kan vi se att 8 respondenter (67%) uppger att de besöker fritidsgården minst en gång i veckan, varav åtminstone hälften kan sägas komma till fritidsgården väldigt ofta (alltid, varje dag eller 4 ggr/veckan). Denna information kan enligt mig ändå tolkas som att fler killar än tjejer besöker fritidsgården utöver de schemalagda gruppträffarna. Dessutom kan man se att många av dessa killar besöker fritidsgården oftare än vad några av tjejerna gör.

Att en ungdom besöker en fritidsgård kan tolkas och analyseras på olika sätt. Den insamlade informationen säger oss exempelvis ingenting om varför respondenten eventuellt inte kommer till fritidsgården. Det kan handla om att ungdomen har en kompiskrets utanför gårdens väggar eller att han eller hon deltar i olika föreningsaktiviteter på andra håll. Att en kille eller tjej inte besöker en fritidsgård behöver alltså inte innebära något negativt beträffande hans eller hennes sociala liv. Trots detta har jag valt att jämföra hur ofta killarna och tjejerna från gruppverksamheterna besöker en fritidsgård för att jag, som redan nämnt, anser att det ändå säger oss någonting om vad denna verksamhet betyder för de olika könen. En fritidsgård är generellt sett en öppen verksamhet som handlar om att erbjuda ett positivt, tryggt och kostnadsfritt fritidsalternativ för ungdomar. Ungdomsgården är i sig inte någon könsrelaterade verksamhet och ska därför finnas till lika mycket för såväl killar som tjejer. Trots detta är det många ungdomsarbetare som tycker att betydligt fler killar än tjejer deltar i fritidsgården och dess olika aktiviteter, vilket också syns i undersökningens resultat. Jag anser att den här obalansen säger oss någonting dels om fritidsgårdens förmåga att erbjuda attraktiva aktiviteter för tjejer och dels om gruppverksamhetens resultat vad gäller killarnas och tjejernas deltagande i sin närmiljö.

Ett problem i detta sammanhang är att korrekta slutsatser kring killarnas och tjejernas åstadkommande av resultat inom gruppverksamheten kräver information om ungdomarnas egenskaper eller utgångspunkter innan verksamhetens start. Om tjejerna exempelvis uppvisar ett mindre deltagande på fritidsgården än killarna behöver detta inte nödvändigtvis vara på grund av att gruppverksamheten inneburit olika resultat för dem. Båda grupperna kan ha utvecklats lika mycket men de kanske hade olika utgångspunkter innan verksamheten började.

Trots detta anser jag ändå att killarnas och tjejernas besöksfrekvens på fritidsgården ger oss viktig information om jämställdhetsförhållanden bland ungdomarna på ett mer strukturell plan. Vidare tycker jag också att obalansen i ungdomarnas deltagande i ungdomsgården kan ses som ett ifrågasättande av gruppverksamhetens verkningsfullhet vad gäller tjejernas behov som kollektiv.

5.3. Slutdiskussion

Under den tiden som jag har skrivit den här uppsatsen har jag sett och upptäckt saker som berör dels själva syftet i undersökningen och dels problemområden som ungdomsgårdar, kill- och tjejgrupper, genus och jämställdhet.

En av de första sakerna som jag uppmärksammade under uppsatsens gång är att det verkar vara svårare att hitta killgrupper än tjejgrupper. Generellt har det varit svårare att få tag på undersökningsgrupper än det jag från början hade förväntat mig. En förklaring kan vara att gruppverksamheter i form av kill- och tjejgrupper omformas beroende på förutsättningar och varar olika länge. Jag har till exempel tagit reda på att tjejgrupper på några fritidsgårdar blivit tjejkvällar istället eftersom man av olika anledningar tyckt varit mer aktuellt. Många kill- och tjejgrupper arrangeras under kortare tid och eftersom det oftast bygger på frivillighet har medlemmarna inte alltid varit konstanta. Min uppfattning om att tjejgrupper är vanligare än killgrupper kan ha att göra med det tidigare diskuterade faktum att ungdomsgårdar är fritidsarenor som i hög utsträckning domineras av killar. Detta gör att många ungdomsarbetare kanske ser ett behov av att öppna utrymme för tjejer och stärka deras delaktighet. Vanliga aktiviteter och arrangemang lockar ofta till sig fler killar än tjejer därav vikten och behovet att ibland definiera vissa av dem som enbart för tjejer.

Något annat som jag har uppmärksammat under den här undersökningen är att kill- och tjejgrupper är två väldigt lika verksamheter. Enligt allt ledarmaterial som jag läst och alla ungdomsarbetare som jag intervjuat handlar dessa gruppverksamheter främst om att stärka ungdomarnas självkänsla, främja deras delaktighet och gemenskap samt lyfta upp olika aktuella ämnen som konflikthantering, droger och samlevnad. Enligt den insamlade informationen består också verksamheterna av en liknande struktur för båda könen. Man arbetar med diskussioner, samtal och aktiviteter varav många dessutom är av samma karaktär. Trots detta menar många av de intervjuade ungdomsarbetarna att det är olika att arbeta med

tjejer och killar. När jag sökte litteratur och material stötte jag dessutom aldrig på några texter som behandlade liknande verksamheter som kill- och tjejgrupperna men som inte har kön som utgångspunkt. Det verkar alltså finnas en allmän uppfattning om att det är bra att indela ungdomar utifrån kön när man ska arbeta med dem, men jag har dock haft väldigt svårt att finna substans i denna uppfattning. Utan någon djupare analys brukar många säga att killar är mer stökiga än tjejer och att killar brukar ta mycket plats osv., men när man går djupare in i diskussionen tycks det dock vara svårt att sätta ord på vad som egentligen skiljer dem.

Ungdomarna i sin tur verkar också ha en uppfattning om att killar och tjejer är olika. Båda grupper uppger i hög utsträckning att det vore annorlunda om man deltog i en grupp bestående av både tjejer och killar. Den här uppfattningen om att vi är olika tycks enligt mig leda till att ungdomar har en slags rädsla eller skepticism för det motsatta könet, men samtidigt verkar det också leda till en nyfikenhet och ett intresse. Även om ungdomarnas åsikter om att killar och tjejer är olika ibland saknar substans eller delvis baseras på avstånd mellan könen är det väldigt viktigt att vara lyhörd och bemöta dessa åsikter. Till stor del är det killarnas och tjejernas kollektiva åsikter som konstruerar deras bild av verkligheten. Vi kan alltså inte kräva att ungdomarna ska ha en verklighetsuppfattning åtskild från sina åsikter¹. Det viktiga i sammanhanget är att man utgår från ungdomarnas åsikter och föreställningar då man försöker förändra dessa. Personligen anser jag att ungdomarnas intresse och nyfikenhet för det motsatta könet borde uppmärksammas och göras till något konstruktivt och positivt. Jag tror att indelningen utifrån kön många gånger anses fördelaktig utifrån praktiska aspekter. Precis som ungdomarna själva säger *så kan man prata mer öppet och vara mer sig själv*. Nackdelen med att arbeta med killar och tjejer för sig kan vara att man då signalerar att man faktiskt är olika och därmed fokuserar mer på olikheter istället för på det gemensamma. Utifrån kill- och tjejgruppernas egna syfte om att stärka självkänslan och främja delaktighet och gemenskap borde man prioritera att förkorta avståndet som tycks finnas mellan könen. Om ungdomarna inte känner sig säkra och bekväma bland kamrater av motsatt kön så har man bara angripit hälften av problematiken.

Vidare har jag under den här undersökningens gång också uppmärksammat att ungdomarna själva många gånger inte är intresserade av att ändra på vanliga könsroller. Ibland har jag undrat varför tjejgrupper många gånger arbetat med könstereotypa aktiviteter som smink, dans och pyssel när de kanske borde fokusera mer på en förändring av gamla könsroller. I detta sammanhang har olika ungdomsarbetare, både innanför och utanför den här undersökningens ram, sagt att det är ungdomarna själva som ofta efterfrågar dessa aktiviteter.

¹ Payne, 2002

Detta innebär dock inte att ungdomspersonalen inte bär något ansvar i arbetet för en förändring av könsroller, tvärtom. Det betyder att arbetet är svårare än det man tror och att det många gånger inte är ungdomarna själva som ska förändra gamla mönster, utan vi måste aktivt hitta olika sätt att jobba på. Precis som en av de grundläggande idéerna inom feminismen så tycker jag att kön konstrueras och får sitt innebörd i socialt samspel. Enligt detta resonemang kan man tänka sig att killar och tjejer redan i tidig ålder kommer att skapa sig ett könsidentitet en genusuppfattning utifrån sin omgivning. Detta är enligt mig inte alltid något problematiskt utan jag ser det också som en möjlighet till utveckling och förändring genom att försöka gestalta nya genusbilder och genusformer som bygger på mångfall, jämställdhet, gemenskap och tolerans. Vår uppfattning av kön och genus påverkas av kultur och historisk tidpunkt¹. Detta gör att nya tider öppnar utrymme för nya uppfattningar av kön och genus, och det är upp till alla oss som arbetar med barn och ungdomar att se till att dessa bygger på mer rättvisa grunder.

Vad gäller kill- och tjejgruppernas åstadkommande av resultat verkar det som att tjejerna i högre utsträckning än killarna uppskattar, och kanske även får större utbyte av, de relationistiska aspekterna av verksamheten. Tjejer trivs ofta väldigt bra med sina kamrater och tycker att umgänge och de sociala aspekterna är det viktigaste med tjejgruppen. Något att tänka vidare på i detta sammanhang är att det trots allt är killarna som i större utsträckning uppger träffa nya kompisar inom gruppverksamheten. Detta resultat behöver dock inte innebära någon sanning då omständigheter som att många tjejer kanske känner varandra sedan innan kan ligga som förklaring bakom undersökningens siffror.

Vidare visar undersökningen att den förebyggande aspekten av verksamheten som handlar om att diskutera och upplysa aktuella ämnen som droger och samlevnad ger bättre resultat hos tjejerna än hos killarna. Detta kan handla om ämnenas karaktär, ungdomarnas intresse eller det sättet som man belyser frågorna på. Trots detta vore det intressant att undersöka hur det kommer sig att tjejerna ger bättre omdöme till information och diskussioner av emotionell och relationell karaktär som kärlek och sexualitet, medan killarna värderar bättre de frågorna av mer intrumetiell karaktär som droger, tobak och alkohol. Beror detta på specifika omständigheter för just de grupperna under just den tidpunkten, handlar det om att tjejerna är mer relationsinriktade och killarna mer instrumentella eller har det att göra med ungdomspersonalens olika sätt att arbeta med killar och tjejer?

Vad gäller ungdomarnas självförtroende kan man utgå dels från vad ungdomarna själva svarar på den här frågan och dels från aktiviteter och upplevelser som på olika sätt kan sägas

¹ Johansson, 2006

påverka ungdomarnas självförtroende. Enligt ungdomarnas direkta svar visar undersökningen att fler killar än tjejer uppger att deras självförtroende påverkats i positiv riktning inom gruppverksamheten. Detta kan ha olika förklaringar, bara att precisera hur ungdomarnas självförtroende påverkas inom kill- och tjejgrupperna skulle kunna vara en uppsats för sig. Jag tror ändå att de aktiviteterna man gör inom gruppverksamheten har en betydelse för hur ungdomarna upplever sin självkänsla. Undersökningen visar att fler tjejer än killar tycker att aktiviteterna med gruppen innebär nya upplevelser och erfarenheter. Nya erfarenheter kan ha en positiv inverkan på ungdomarna då man som individ kan uppleva att man växer och vidgar sina kunskaper. Å andra sida kan nya utmaningar och erfarenheter leda till en försvagad självkänsla om man upplever att man inte klarar av dem som man kanske förväntat sig. Att killar i lägre utsträckning än tjejer känner att de upplevt nya erfarenheter genom killgruppen och samtidigt uppger i större omfattning att de fått bättre självförtroende kan ha att göra med en eventuell trygghet i att ta del av aktiviteter som man upplever som bekanta. Detta behöver inte vara förklaringen för just den här situationen men detta resonemang leder vidare till andra viktiga diskussioner i sammanhanget. Exempelvis kan man diskutera huruvida aktiviteterna i kill- och tjejgrupperna påverkar ungdomarnas känsla av sammanhang. Alltså huruvida känner killarna och tjejerna att gruppverksamheten är meningsfull och relevant för just deras behov. Känns aktiviteterna meningsfulla, hanterbara och begripliga?

Angående hur ofta ungdomarna besöker ungdomsgården utöver de träffarna med grupperna är det svårt att säga vilken påverkan kill- och tjejgrupperna har. Vi kan i alla fall konstatera att fler killar än tjejer besöker ungdomsgården och att de i många fall också gör det oftare eller med mer jämna mellanrum. Detta förhållande verkar också gälla ungdomar i allmänhet.

Sammanfattningsvis kan man säga att både killar och tjejer utvecklas och uppnår resultat inom gruppverksamheten fast på lite olika sätt. Tjejerna verkar exempelvis få större utbyte av mer relationella och emotionella aspekter som samtal, diskussioner och umgänge. Tjejerna kan också sägas ha ett stort utbyte av aktiviteterna inom gruppen då många av dessa innebär nya upplevelser för dem. Killarna å andra sida kan också sägas ha ett stort utbyte av relationerna med sina kamrater om kanske inte på samma sätt som tjejerna. Killarna verkar exempelvis inte utveckla några jättestarka vänskapsband till sina kamrater men många säger sig träffa nya kompisar i alla fall. Det är svårt att fastställa hur mycket utbyte killarna har av aktiviteterna med killgruppen men undersökningen visar ändå att praktiskt handlande, som att göra olika aktiviteter och testa på nya saker, uppskattas mest, vilket gör att man då frågar sig om killgrupperna ska fokusera mer på relationer och känslor. Vad gäller kill- och tjejgrupper

som forum för diskussion och upplysning av olika för målgruppen aktuella ämnen visar undersökningen att tjejerna har ett större utbyte än killarna. Utifrån hur ofta ungdomarna besöker ungdomsgården visar undersökningen att killarna är i högre utsträckning än tjejerna delaktiga i ungdomsgårdslivet, vilket bekräftas av olika ungdomsarbetare. Det är tyvärr svårt att uppskatta om detta förhållande har att göra med hur kill- och tjejgrupperna arbetar med delaktighet och deltagande. Men man kan åtminstone säga att deltagande i olika verksamheter och utnyttjande av olika allmänna resurser är en viktig fråga att fokusera på i arbete med tjejer.

5.4. Avslutande ord

Under den tiden som jag har arbetat med den här uppsatsen har jag, som sagt, upptäckt eller uppmärksammat många fenomen och problematiker inom ramen för ungdomsarbete, jämställdhet och kön. I vissa fall har jag inte kunnat fördjupa mig i vissa problematiker eller sammanhang dels på grund av att den här undersökningen från början syftade till att belysa andra fenomen än de som man ibland stött på. De metoder och utgångspunkter som jag har haft från början är kanske inte alltid lämpliga för frågor och fenomen som jag kommit i kontakt med under undersökningens gång. I diskussion med min handledare Pål Wiig kallades detta fenomen för kumulativ forskningsprocess. Alltså att man belyser olika fenomen och lyfter upp frågor som diskuteras utifrån olika perspektiv men kanske inte alltid hittar de svaren man letat efter. Istället lämnar man dessa frågor, och förhoppningsvis ny kunskapsmassa, vidare till andra som kan fortsätta arbeta med dem. Poängen med att forska och undersöka fenomen och problematiker kanske inte alltid handlar om att finna korrekta svar på de frågorna man från början ställt sig, utan en viktig del kanske handlar om att belysa problemområden, lyfta upp nya frågor och skapa en diskussion. Utifrån ett slags konstruktionistiskt perspektiv kan vi alltså säga att forskning kanske inte alltid handlar om att hitta några sanningar bakom problematikerna utan också om att uppmärksamma olika problemområden för att tillsammans skapa oss en uppfattning genom reflexion, diskussion och dialog.

Slutligen kan jag säga angående min intention av att diskutera och belysa kön som utgångspunkt i arbetet med ungdomar att jag efter den här uppsatsen känner mig tveksam till detta resonemang. Under undersökningen hittade jag inga övertygande ståndpunkter eller

tankegångar beträffande kön som en väsentlig utgångspunkt i arbetet med ungdomar. Jag tycker att det ibland kan vara nödvändigt att gruppera eller indela målgrupperna om man vill åstadkomma mer effektivitet i arbetet, men frågan kvarstår om människornas behov, likheter och olikheter är såpass beroende av kön.

5.5. Förslag till vidare undersökning

Jag anser att jämställdhet utgör en av de viktigaste frågorna som människorna har att handskas med bland annat för att den finns närvarande på alla nivåer och i alla delar av världen. Därför finner jag som relevant och intressant att undersöka hur jämställdhetsförhållanden mellan ungdomarna ser ut. Det här området är förstås väldigt stort och det finns många olika sammanhang att fokusera på. Ett förslag på ett forskningsområde som tangerar den här uppsatsens problemområde är, som tidigare nämnt, jämställdhetsperspektivet i arbetet på ungdomsgårdar. Många ungdomsarbetare är överens om att ungdomsgårdar är en arena som domineras av killar, trots att denna verksamhet egentligen är av en öppen karaktär och handlar om att erbjuda ett fritidsalternativ för alla ungdomar, oavsett kön. Därför anser jag som viktigt att undersöka hur jämställdheten ser ut i sådana verksamheter och hur det kommer sig att fler killar utnyttjar de resurserna.

Under den här undersökningens gång och i mitt arbete med ungdomar har jag träffat på många ungdomsarbetare som säger att det är annorlunda att arbeta med killar och tjejer. Trots att många har svårt att sätta ord på dessa skillnader verkar alltså finnas uppfattningar om att arbetet med killar och tjejer är olika och det vore intressant att undersöka vad dessa skillnader egentligen består av.

Som redan nämnt sympatiserar jag med socialkonstruktivistiska teorier som menar på att människans verklighet konstrueras i socialt samspel. Utifrån detta perspektiv anser jag som viktigt att undersöka huruvida könsspecifika verksamheter, som kill- och tjejgrupper, påverkar ungdomarnas uppfattning av kön och genus. Det här området är svårt att angripa men inom kontexten för ungdomsarbete och jämställdhet vore det intressant att exempelvis undersöka ungdomarnas uppfattning av kön och genus. Som det framgår i den här undersökningen har många ungdomar en bestämd uppfattning av att killar och tjejer är olika och det vore intressant att veta vad den här uppfattningen bygger på.

7. REFERENSER

Skriftlig litteratur

Ambjörnsson, Fanny (2003): I en klass för sig. Genus, klass och sexualitet bland gymnasietjejer. Stockholm: Ordfront förlag.

Bjerrum Nielsen, Harriet/Rudberg, Monika (1991): Historien om pojkar och flickor: könssocialisation i ett utvecklingspsykologiskt perspektiv. Lind: Studentlitteratur.

Byréus-Hagen, Katrin (1998): Risken Finns; ett material för killgrupper. Stockholm: Folkhälsoinstitutet.

Butler, Judith (1990): Gender Trouble. Feminism and the Subversion of Identity. New York: Routledge.

Giddens, Anthony (2003): Sociologi. Lund: Studentlitteratur.

Gilje, Nils/Grimen, Harald (1995): samhällsvetenskaparnas förutsättningar. Göteborg: Daidalso.

Johansson, Helena (2006) *Brist på manliga förebilder – dekonstruktion av en föreställning och dess praktik*. Institutionen för socialt arbete. Intellecta Dokusys, Göteborg.

Hanström, Mia (2004): Pärlkrokodiler - Om pojilverksamhet på fritidsgård. Stockholm: Fritidsforum.

Hanström, Mia (2005): Metodik för tjejverksamhet.

Hanström, Mia (1991): Tjejerna också! Att synliggöra och arbeta med tonårstjejer på fritidsgård. Stockholm: Fritidsforum.

Kvale, Steinar (1997): *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Lindblom, Elaine (1998): Tjejer i tiden, ett ledarmaterial för tjejgrupper om insidan, utsidan och relationer. Varberg: Argument

Meuwisse, Anna/Sunesson, Sune/Swärd, Hans (2000): Socialt arbete – en grundbok. Stockholm: Natur och Kultur.

Payne, Malcom (2002): Modern teoribildning i socialt arbete. Stockholm: Natur och kultur.

Svenning, Conny (2003): Metodboken. Eslöv: Lorentz.

Trost, Jan (2001): Enkätboken. Lund: Studentlitteratur.

Vedung, Evert (1998): Utvärdering i politik och förvaltning. Lund: Studentlitteratur

Annat skriftligt material

Tjejgruppsverksamhet för tonårstjejer hösten 2007. Göteborg Stad*.

Killgruppsverksamhet för tonårskillar våren 2007. Göteborgs Stad. 2007-01-04*.

Utvärdering av tjejgruppsverksamhet i (stadsdel) i samarbete med Individ- och familjeomsorg, skola och Fritid utifrån ett salutogent perspektiv. Göteborgs Stad. 2007-06-20*

* För att vara konsekvent med vad jag tidigare sagt gällande ungdomarnas anonymitet kan jag i detta sammanhang inte ange stadsdelen där dessa skrifter tagits fram. Jag anser att denna information inte har någon avgörande betydelse och jag föredrar därför att vara konsekvent och att arbeta för att säkerställa ungdomarnas anonymitet även om denna åtgärd kan ses som överskattad.

Internetkällor

<http://www.fhi.se>

<http://www.goteborg.se>

<http://www.gotlib.goteborg.se>

<http://www.ub.gu.se/gund>

8. BILAGOR

Bilaga 1

Enkätundersökning (killgrupper)

Hej, jag är en socionomstudent vid Göteborgs Universitet som skriver ett arbete om verksamheten med kill- och tjejgrupper. Här nedan ställer jag ett antal frågor som jag ber dig svara på så uppriktigt som möjligt. Det finns inga rätt eller fel svar, och du behöver inte skriva något namn på enkäten, du är alltså anonym när du svarar. TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Kryssa för eller ringa in ditt svar enligt det du själv tycker eller känner.

(Del 1)

1. Har du upplevt eller testat på nya saker med killgruppen?

Ja

Nej

2. Tycker du att du har lärt dig nya saker genom killgruppen?

Ja

Nej

3. Hur trivs du med dina kamrater från killgruppen?

a) Dåligt

b) Sådär

c) Bra

d) Våldigt bra

4. Har du fått nya kompisar genom killgruppen?

5. Rangordna de **3** bästa grejerna med att vara med i killgruppen. Sätt en 1 vid det du tycker är allra viktigast, sedan en 2 och sist en 3.

a) Att träffa och umgås med kamrater

b) Att göra olika aktiviteter

c) Att komma bort hemifrån

d) Att kunna prata med en vuxen person

e) Att testa på och lära sig nya saker

f) Att kunna umgås bara med killar

g) Att kunna prata om viktiga saker

h) Att bli lyssnad

6. Hur bra information och samtal om **tobak**, **alkohol** och **droger** tycker du att ni har haft i killgruppen?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
jättedåligt väldigt bra

7. Hur bra information och samtal om **sexualitet** tycker du att ni har haft i killgruppen?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
jättedåligt väldigt bra

8. Hur bra samtal och diskussioner om **kärlek** tycker du att ni har haft i killgruppen?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
jättedåligt väldigt bra

9. Känner du att killgruppen och aktiviteterna ni gör tillsammans påverkar ditt självförtroende på något sätt?

- a) Negativt
- b) Inget alls
- c) Positivt
- d) Mycket positivt

10. Vilket betyg ger du till killgruppen generellt sätt?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
jättedåligt väldigt bra

(Del 2)

1. Vad tycker du är **fördelarna** med att bara vara killar i gruppen?

2. Vad tycker du är en **nackdel** med att bara vara killar i gruppen?

3. Hade du velat ingå in en grupp med både tjejer och killar?

Ja

Nej

Varför?_____

4. Hade det varit någon skillnad om gruppen hade bestått av både tjejer och killar?

Ja

Nej

Varför?_____

5. Vad tycker du är det sämsta eller tråkigaste med killgruppen?_____

6. Vad tycker du är det bästa med killgruppen?_____

7. Hur ofta besöker du ungdomsgården förutom de tillfällen när du ska delta i killgruppen?

(du får gärna skriva om du besöker en annan fritidsgård)

Tack för din medverkan!!!

Daniel Alegria

Enkätundersökning (tjejer)

Hej, jag är en socionomstudent vid Göteborgs Universitet som skriver ett arbete om verksamheten med kill- och tjejgrupper. Här nedan ställer jag ett antal frågor som jag ber dig svara på så uppriktigt som möjligt. Det finns inga rätt eller fel svar, och du behöver inte skriva något namn på enkäten, du är alltså anonym när du svarar. TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Kryssa för eller ringa in ditt svar enligt det du själv tycker eller känner.

(Del 1)

1. Har du upplevt eller testat på nya saker med tjejgruppen?

Ja

Nej

2. Tycker du att du har lärt dig nya saker genom tjejgruppen?

Ja

Nej

3. Hur trivs du med dina kamrater från tjejgruppen?

a) Dåligt

b) Sådär

c) Bra

d) Väldigt bra

4. Har du fått nya kompisar genom tjejgruppen?

5. Rangordna de **3** bästa grejerna med att vara med i tjejgruppen. Sätt en 1 vid det du tycker är allra viktigaste, sedan en 2 och sist en 3.

a) Att träffa och umgås med kamrater

b) Att göra olika aktiviteter

c) Att komma bort hemifrån

d) Att kunna prata med en vuxen person

e) Att testa på och lära sig nya saker

f) Att kunna umgås bara med tjejer

g) Att kunna prata om viktiga saker

h) Att bli lyssnad

6. Hur bra information och samtal om **tobak, alkohol** och **droger** tycker du att ni har haft i tjejgruppen?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
jättedåligt väldigt bra

7. Hur bra information och samtal om **sexualitet** tycker du att ni har haft i tjejgruppen?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
jättedåligt väldigt bra

8. Hur bra samtal och diskussioner om **kärlek** tycker du att ni har haft i tjejgruppen?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9
jättedåligt väldigt bra

9. Känner du att tjejgruppen och aktiviteterna ni gör tillsammans påverkar ditt självförtroende på något sätt?

a) Negativt

b) Inget alls

c) Positivt

d) Mycket positivt

10. Vilket betyg ger du till tjejgruppen generellt sätt?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
jättedåligt väldigt bra

(Del 2)

1. Vad tycker du är **fördelarna** med att bara vara tjejer i gruppen?

2. Vad tycker du är **nackdelarna** med att bara vara tjejer i gruppen?

3. Hade du velat ingå in en grupp med både tjejer och killar?

Ja

Nej

Varför? _____

4. Hade det varit någon skillnad om gruppen hade bestått av både tjejer och killar?

Ja

Nej

Varför? _____

5. Vad tycker du är det sämsta eller tråkigaste med tjejgruppen? _____

6. Vad tycker du är det bästa med tjejgruppen? _____

7. Hur ofta besöker du ungdomsgården förutom de tillfällen när du ska delta i tjejgruppen?
(du får gärna skriva om du besöker en annan fritidsgård)

Tack för din medverkan!!!

// Daniel Alegria

Bilaga 3

Övergripande struktur under samtalsintervjuerna med ungdomspersonal som handleder kill- och tjejgrupper

- Samtalsintervjun börjar med formalia där man presenterar sig själv och pratar allmänt om undersökningens idé samt kill- och tjejgrupperna i den aktuella kontexten.
- Samtalet fortsätter med att jag frågar saker rörande handledarens utbildning, tid på den aktuella arbetsplatsen, osv...
- Vidare tar jag upp ämnet kill- och tjejgrupper utifrån ett könsspecifik verksamhet. Den intervjuade och jag pratar om bakgrunden till gruppernas uppstartande, syftet eller meningen med grupperna, killarnas och tjejernas behov samt allmänna uppfattningar och föreställningar om verksamheten i kill- och tjejgrupper.
- Sedan pratar vi om verksamhetens innehåll, utformning och aktiviteter.
- Vidare frågar jag efter handledarens uppfattning och åsikter om den aktuella verksamheten, ungdomarnas utveckling i generella avseenden och i förhållande till gruppverksamhetens syfte, mål eller mening.
- Avslutningsvis pratar vi om förutsättningar för kill- och tjejgruppsverksamhet, handledarens och ungdomspersonal uppfattning och åsikter om ett jämställdhetstänkande i arbetet med ungdomar, samt allmänna saker rörande gruppverksamheten, ungdomar och jämställdhet.
- Slutligen pratar vi också om saker som vi eventuellt har glömt att nämna tidigare men som antingen den intervjuade eller jag finner relevanta eller intressanta för sammanhanget.